

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

פסח - לידתו של יהודי

להבנת העניין אנו נדרשים להגדרה היסודית - מהו "עם ישראל", ומהו "יהודי". אם נאמר שיהודי הוא זה שיש לו תורה ומצוות - הרי בפסח טרם קבלנו את התורה והמצוות, ומלבד זה, הלא אף גוי יש לו מצוות; אם נאמר שיהודי הוא זה שיש לו אמונה, הרי גם גוי מצווה להאמין. מהו אם כן ייחודו של יהודי, שבוה שונה הוא מהגוי, עד שהוא מציאות נפרדת לעצמו?

יהודי אינו רק מאמין, ואינו רק מצווה במצוות, אלא בעיקר בכך. וכפי שמדגיש הפסוק כבר בתחילת תהליך יציאת מצרים "בני בכורי ישראל!" יהודי אינו סתם נברא, ואינו סתם אדם או אורה, אלא יש לו קשר אישי,

הכי אישי שיש, עם ה' יתברך. יציאת מצרים איננה רק רחמנות על עם שמי שתעבד בפרך, אלא אבא שרואה את בניו סובלים, וכביכול אינו עומד בזה... העניין הזה מתואר באריכות נפלאה ומרגשת במגילת שיר השירים אותה ווהגים לקרוא בפסח, שם מתאר הכי טוב את האהבה העצומה, את החיבור העמוק, ואת ההשתוקקות הנפלאה - הקיימת בין השם יתברך לבין נסות ישראל, בביטויים חוזרים ונשנים של קשר קרוב בין אוהב לאהוב. כל פעם בניגון שונה ובסגנון אחר, אך עם אותו ביטוי עמוק של קשר נצחי ואין-סופי, שיש בינינו לאבינו שבשמים.

הטבע וההשגחה - עבודת וחירות

מאז בריאת העולם - קיימת מלחמה קבועה בין ההנהגה הנראית לעינינו, שהיא הנהגת הטבע, לבין ההנהגה האמיתית של ההשגחה העליונה, שמשגיחה ומנהלת כל פרט שקיים בעולם.

ללחמה זו אינה סתם מלחמה, אלא היא כל מטרת הברוא. תכלית הבריאה היא "בגין דישתמודעין ליה" שפ"י רש"י: להכיר את ה' יתברך. לא היכרות ביוגרפית, אלא היכרות פנימית ואישית. המטרה של הבריאה היא שאנחנו, עם ישראל, נתגבר על המציאות הנראית לעינינו, לפיה וולם כמנהגו נוהג, והטבע הוא השולט, ונחפש את החשי

חג הפסח - הוא ללא ספק החג היסודי ביותר ביהדות. "יציאת מצרים" הוא הדבר שמלווה אותנו לאורך כל התורה, היהדות והחיים. המעמד הנורא של קבלת התורה, פותח במילים "אנכי ה' אלוך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ולאחר מכן, הוא מוזכר שוב ושוב בכל התורה חמישים פעמים, ואנו מצווים לזכור זאת בכל יום, בבוקר ובערב.

הזמן המרכזי שאנו מתעסקים בו הוא חג הפסח, בו אנו מצווים לעסוק בו בהרחבה, ולספר אותו לפרטי פרטים לעצמנו, ולבני משפחתנו - הגדולים, ואפילו הגדולים ביותר, והקטנים, ואפילו הקטנים ביותר.

אף אחד אינו נשאר מחוץ לסיפור.

מן הראוי אם כן להבין - מה הוא העניין הגדול של "יציאת מצרים", מדוע הוא יסודי כל-כך, וכיצד הוא נוגע אלינו, לחיינו הפרטיים של כל אחד ואחד. לשם כך נצטרך לברר תחילה מהו בכלל "מצרים", מדוע ירדנו לשם, ומה קרה כשיצאנו משם.

יסודות העניין ופרטיו, מתבארים בדברי מוהר"ן במקומות רבים מאד, ולא נוכל להביא במסגרת זו אפילו מקצתם. ננסה בעז"ה לבאר יסוד העניין על פי המבואר באחד המאמרים בליקוטי מוהר"ן (סימן ז').

בדברי האריז"ל מבואר שה"לידה" של עם ישראל הייתה ביציאת מצרים, וקודם לכן, הם היו רק בבחינת 'עובר', כמו שכתוב "גוי מקרב גוי". עוד מבואר בספרים (מהר"ל ועוד) שביציאת מצרים נעשו עם ישראל 'בני חורין' בעצם, ומכאן ואילך, כל הגלויות והשעבודים הם חיצוניים בלבד, ואינם נוגעים בעצם מציאותנו.

העניין דורש ביאור, מהו עניין ה'לידה' של עם ישראל, ומה פירושו של דבר בן-חורין 'בעצם', ומה הנפקא מינה מכך, הרי סוף סוף עבדים אנו, אם לא לפרעה, אז לאומה אחרת, ולא רק בחוץ, אלא גם בפנים. ואם כן, מה ההבדל עבורנו אם זה 'בעצם' או לא 'בעצם'.

מהו יהודי

דבר המערכת

צדיקים במיתתם

החודש נפרדו המוני בית ישראל, מאת אחד מגדולי הדור, הגר"ח קניבסקי זצ"ל, שהלך לעולמו. ניתן היה לראות בין האלפים הרבים של המלווים, המוני יהודים שמרגישים יתומים. היה לנו מנהיג, היה לנו אבא, והוא איננו.

בספר 'האור החסידי בחושך הסובייטי', מספר המחבר על אביו ר' חיים בנימין ברוד זצ"ל (מחסידי ברסלב באוקראינה של אז, וחמיו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי) את הסיפור הבא:

ר' חיים בנימין ישב פעם עם חסידי חב"ד, בהתוועדות חסידית. בסיומה, הוא פנה לביתו, והחל לארוז מזוודה. לשאלת בנו: אבא, לאן אתה נוסע? הוא ענה לו: "זה עתה יבתי בהתוועדות של חסידי חב"ד, ושמעתי מהם כמה הם מתגעגעים לרבי שלהם, ואינם יכולים להגיע אליו (כי הוא היה באמריקה). אבל אני כן יכול להגיע לרבי שלי, אז אני קם ונוסע אליו..." והוא קם ונסע לאומן.

כולנו מתאבלים כמובן יחד עם כל בית ישראל על האבדה הגדולה. אך עם זאת אנו מאמינים שגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם. מכאן, גם ההתקשרות העמוקה שיש לנו עם רבינו מוהר"ן מברסלב, למרות שיש כבר מאתיים שנה מהסתלקותו.

בהקשר הזה, אנו מתמודדים עם מצוקה נוספת. יש לנו רבי, אבל השערים אליו כרגע סגורים, בעקבות המלחמה. אין זו הפעם הראשונה בשנים האחרונות שהמצב כן... נראה לכאורה, כי רבינו כבר אינו כל כך זמין, כפי שהוא היה בשלושים השנים האחרונות... כך גם לצערנו במירון, אחרי מאות שנים בהם הייתה גישה חופשית לצינון של הרשב"י, הגישה כבר איננה כל כך חופשית...

אך האמת האמתית היא, שאין שום מניעה מהתקשרות אמתית עם הצדיקים. גם אם הגוף הקדוש שלהם אינו כאן, ואפילו אם הצינון שלהם סגור ומסוגר, הם חיים וקיימים באמצעות תורתם. וכפי שכתב רבינו בספרו (ליקוטי מוהר"ן סימן קצ"ב) שבתוך תורתו של הצדיק, נמצאים 'פניו שכלו ונשמתי'.

ואת זה בדיקו אנו משתדלים לעשות, באמצעות הגליון שלפניכם. הגליון, אינו רק תוכן מעניין או שירות לציבור, למרות שהוא בהחלט כזה. הוא בעיקר כלי שנועד לקשר אותנו עם תורתו ודעתו הקדושה של הצדיק, ובכך, לאפשר לרבינו להיות אתנו, גם כשהוא אינו בחיי חיותו, וגם כשהצינון שלו אינו נגיש.

בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל

הקבצו

יו"ל ע"י ארגון 'הקבצו'

בראשות הרב ישראל מאיר גלינסקי

מנהל: אברהם לוי

לקבלת הגליון ולכל נושא: 053-314-8981

או בדוא"ל: hikavtzu@gmail.com

גחה העליונה והנסתרת שבה מנהיג השם יתברך את העולם.

דראשון שעשה זאת היה אברהם אבינו, שהיה ראש למאמינים. מתחילת חייו לא הסכים להשי' עם השקר של הטבע וכל העבודות זרות השייכות אליו, אלא חיפש את המנהיג לבריה, עד שהשי' את התגלה אליו, וכרת עמו את הברית, שהוא זורעו יהיו אלו שיקבלו את התפקיד הנספף לגלות את ה' בעולם, ולהיות אתו בקשר קרוב של אהבה. לשם כך הוא אף קיבל את ארץ יש' ראל, שעליה נאמר "תמיד עיני ה' אלוךך בה", היינו ששם מתגלה ביותר השגחת השם בעולם.

את התפקיד הזה הוריש אברהם אבינו לזרעו, ואנו קבלנו את התפקיד המאושר - להיות בנים אהובים של ה' יתברך כאן בעולם. עד כדי כך שאנו נקראים ממש 'חלק השם עמו', ומכאן הקשר נפלא המתואר לעיל, ואשר מתבטא במילים "בני בכורי ישראל". זאת לעומת הגוי, שהוא אין תפקידו ואין בכוחו להתגבר על הסתרת הטבע ולגלות את ההשגחה, אלא הוא נתון תחת הנהגת הטבע ושליטתה.

הנהגת הטבע נקראת "עבודת", מאחר וכל מי ש'מאמין' בה - הוא עבד נרצע כל ימיו. הוא צריך לדאוג לעצמו למזון ולמחיה, הוא פוחד מכל דבר שזו, מהכוכבים והמוזלות ומכל הכוחות שיש בעולם, והוא מושועבד כל ימיו לכל סביבותיו - למצוא חן בעיניהם, לרצות אותם, ולהצליח לקבל מהם כמה שיותר. בפנימיות, מציאות זו נובעת מהנהגה הנקראת "מלאך מט"ט", שהוא בבחינת 'עבד'.

ענומת זאת, מי שחי את חייו לאור האמונה בהשגחה העליונה - הוא "בן חורין". הוא אינו משר' עבד לאף אחד, אינו פוחד ממוש' בריה ומשום כח, ואינו מודאג מחמת צרכיו. הוא רגוע שליו ושמוח, מתוך אמונה וידיעה שהשי' אוהב אותו ומשגיח עליו, דואג לכל צרכיו, שומר עליו מכל פגע, ומדריך אותו על כל צעד ושעל, באופן הטוב ביותר. בפנימיות, זוהי ההנהגה הנקראת 'בן', שהיא ההנהגה של שבת לעומת ששת ימי המעשה.

ךך זאת עלינו לדעת: אין דרך להגיע לאמונת ההשגחה, ולמציאות של 'בן חורין' - קודם שעובד' רים בתוך מציאות הטבע והעבודות, ושופרים אותו מבפנים! רק על ידי האתערותא דלתתא זו אפשר לזכות לכך. וזו הייתה תכלית הירידה למצרים.

ומבית עבדים פדיתנו

מתוך כל העולם - מרכז שיטת ה"טבע" היה במצרים. פרעה בכלל סבור היה שהוא יצר את עצמו, וכל הארץ הייתה מלאה גילולים וכוחות הטבע, עד שכל המקום הפך ל"בית עבדים" - מקום שכל מציאותו עבדות ושעבוד, לטבע ולהנהגתו. הדברים הגיעו לידי כך, ש"מעולם לא היה עבד שברח ממצרים", כל מי שנכנס לשם, חדרה לתוכו תחושת ה'עבודות' עד שלעולם לא היה יכול להשתחרר ממנה, גם אם באופן פיזי הוא היה יכול לצאת מארץ מצרים.

ררעו של אברהם אבינו ירד למצרים, והתנסה אף הוא בניסון הקשה של ה'עבודות' הזו. ואכן, הני' סיון היה קשה והם נפלו וירדו דרגה אחר דרגה, עד למ"ט שערי טומאה ולעבודה זרה. אך למרות זאת, גם שם - הם לא עזבו את הברית, ובכל כוחם נזהרו שלא לשנות את זהותם שהתבטא בשמם, לשונם, ומלבושם, ומעומק החושך המשיכו לזעוק אל ה', מתוך אמונה שיש השגחה עליונה, שלבסוף תגאל אותם.

אאז, נגלה ה' למשה, ועל ידו עשה השי' אותות ומופתים גדולים ונוראים, ששידדו את כל מעי' רכות הטבע, וגילו לעיני כל שכולו שקר ודמיון, ובד בבד התגלה כיצד עם ישראל אינם שייכים לכל ההנהגה הזו, והיא איננה נוגעת להם כלל. ואז הם נאלחו מ'בית העבדים' - ל'חירות עולם'.

זזו ל'ידית' עם ישראל. נולדה מציאות של יהודי' שיכול להסתובב בתוך הטבע, ולחיות חיים של השגחה, למעלה מהמזל והטבע. ומאז, אנו 'בני חורין' בעצם, שגם אם יהודי' נמצא בגלות - בגוף וזו בנפש - הוא תמיד נשאר "הודי", כי נשמתו כבר איננה מושועבדת להנהגת הטבע, אלא מחו' ברת בפנימיותה להשגחה העליונה.

וזה הפתיחה של קבלת התורה, והנקודה המרכזית של כל מצוה, שכולם הם 'זכר לציאת מצ' יים'. והכל מתחיל מפסח, בו אנו מקבלים כל שנה מחדש את הכח הזה, ע"י שאנו עוסקים בסי' פור 'ציאת מצרים, ומגלים שהשי' לבדו מנהיג את העולם, ואין לנו לחשוש ממוש' מזיק ומשום דבר, רק לשיר ולהלל על גאולתנו ועל פדות נפשנו.

[על פי היסוד הזה, מבאר מוהר"ני' (ליקוטי הלכות, פסח ה"ז) את כל פרטי מצוות החג - ביעור חמץ, אכילת מצה, ד' כוסות וכו', וכן את ענין ספירת העומר, עיין שם].

גיבור בשדה הקרב

כזה, זו רק השאלה עד כמה הוא חדור מטרה. חיל טוב, אותם גיבורים שאתה שומע עליהם, לא מעניין אותם איך תסתיים המלחמה הזו, מעניין אותם רק דבר אחד. לנצח את הקרב. הם לא מחפשים להרגיש גיבורים או להפוך לסמל ודוגמה. הדברים האלה לא מעניינים אף אחד כשהחיים שלך מוטלים על כף המאזניים. הם פשוט חדורי מטרה. ולנגד עיניהם עומדת רק המטרה שלשמה הם נכנסו לקרב. והיא לנצח. ומה שיידרש לעשות כדי להגיע למטרה - הם יעשו. ככה פשוט.

אחר כך, כשהם חוזרים הביתה, אם הם חוזרים, הם שומעים את החדשות ורואים את התמונה הכללית, ורק אז הם מבינים שהרגע הזה בקרב, הוא הרגע שניצח את המלחמה. הדקות האלה שהם חירפו את נפשם, היו רגעים של ניצחון'.

הוא סיים את המונולוג, וברכב השתרר שקט. התכנסנו איש איש במחשבותיו. הוא הרחיק על המצב באוקראינה על חבריו ועל משפחתו, ואני הררתי בדבריו. הוא האיר לי אותם בצורה שונה לחלוטין.

כשעצרתי בתחנה היכן שהוא היה צריך לרדת, הוא פתח את הדלת, ורגע לפני שהוא ירד, הוא אמר: "אתה יודע אחי, אתה נראה לי חסיד ברסלב, בשנים האחרונות אני ברוך ה' זוכה להתקרב לרבינו, ואני רוצה להגיד לכם, אתם לוחמים גיבורים לא פחות מכל אותם חיילים. הרגעים האלה שאתה מרגיש כל כך חלש ומנותק, נופל בעבירות, בעצבות ובייאוש ולא מצליח להתרומם, הם בדיוק אותם רגעים בשדה הקרב."

"בתחילה אתה מתחיל להתקרב לה', הכול נשמע מצוין. כשאתה בשטח הכינוס, אתה ברצונות בווערים, בהחלטות נועזות, כולך טפח מעל הקרקע. אבל אז אתה נופל לשדה הקרב. מולך יש אויב מתוחכם, רשע וערמומי. הוא מפיל אותך פעם אחרי פעם. אבל אתה מתעקש, ונלחם, ומחליט שוב, ומתחיל שוב. וגם כשאתה בשאול, אתה הולך לשדה. בלי להרגיש כלום, בלי דיבורים, בלי רצונות. אבל אתה הולך. רק כי יש לך מטרה ואמונה בצדיק."

"זו גבורה שעכשיו אתה אולי לא מרגיש אותה, אבל בבוא היום, אחרי ה-120, כשתראה את התמונה הכללית, אתה תבין שהרגע הזה בקרב, הוא הרגע שניצח את המלחמה. הדקות האלה שחירפת את נפשך, היו רגעים של ניצחון'." הוא יצא מהאוטו אל הלילה הקר, ואני אני נותרתי בלי מילים...

וְצִרִיךְ לְהִיזוּת עֲקֹשׁוֹן גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, לְבָלִי לְהִנְיָח אֶת מְקוֹמוֹ, דְּהִינּוּ מְעַט מְקַצֵּת עֲבֻדָּתוֹ שֶׁהַתְּחִיל, אִף אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה. וְזָכוֹר דְּבַר זֶה הַיִּטֵּב, כִּי הַצֵּטְרָךְ לְזֶה מְאֹד, כְּשֶׁתְּחִיל קִצַּת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם. כִּי צִרִיךְ עֲקֻשָׁנוֹת גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, לְהִיזוּת חֻזַּק וְאִמִּין, לְאַחֲזוֹ עֲצֻמוֹ לְעִמּוּד עַל עִמּוּדוֹ; אִף אִם מְפִילִין אוֹתוֹ, חָס וְשָׁלוֹם (ליקו"מ תנינא מ"ח)

מאז שאני זוכר את עצמי אהבתי לקרוא על מלחמות. פחות התחברתי לקטע של הדם, ההרג וההרס, אבל מאוד אהבתי את סיפורי הגבורה. סיפורם של אותם חיילים בודדים שחירפו נפשם ופעלו באומץ וגבורה בלתי נתפסים במהלך הקרבות.

קראתי אין ספור ספרים וסיפורים על מלחמות שונות במהלך ההיסטוריה. החל ממלחמת העולם הראשונה, השנייה, מלחמות ישראל ועוד שלל מלחמות שהתרחשו.

גם במלחמה הנוכחית שמתחוללת באוקראינה, נצמדתי כמו פרפר לאור לסיפורים הקטנים על החיילים הפשוטים בשדה הקרב. נכון, זה מאוד מעניין להבין את האסטרטגיה הכללית, את הטקטיקה, את התמונה הכללית. אבל אני אוהב לרדת לרזולוציות. לסיפור על החייל שפוצץ את עצמו על גשר כדי למנוע מעבר של כוחות רוסיים לקייב, לטוראי הפשוט שעמד מול שיירת טנקים ובעזרת טילי כתף קטנים גרם לנסיגתם.

הגבורה הזו, העקשנות ואומץ הלב מפעימים אותי. הצורה בה אדם עומד מול האש, ולנגד עיניו הוא הוא רואה רק מטרה אחת, מדהימה אותי מכל פעם מחדש. הדבר המדהים ביותר הוא שלוב לא מדובר במפקדים בכירים או בקצינים עטורי דרגות, אלא דווקא בחיילים הפשוטים.

לפני כשבועיים העליתי לרכבי טרמפיסט, אדם שגר ביישוב הסמוך לעיר מגורי. בעודיני משתרכים בפקקי הערב, פתחתי איתו בשיחת הכירות מנומסת, והוא סיפר לי שהוא פליט יהודי מאוקראינה. שיחתנו נסובה סביב אותם סיפורי גבורה ואומץ.

"תגיד", שאלתי אותו, "אני חייב להבין. מאיפה הם מקבלים את האומץ, הכוח והנחישות?" "זאתה יודע מה?", הוספתי להקשות, "אני חייב להבין מה הם מרגישים כשהם רצים אל תוך האש". הייתי בטוח שהוא יספר לי על תחושות עילאיות העוטפות אותם, על הרגשה של מצילי עולם, של גיבורי על, אבל לתשובה שלו לא ציפיתי. "הם לא מרגישים כלום", הוא טען, "אם הם היו מרגישים, הם לא היו עושים את זה".

לאחר שתבעתי הסבר על האמירה המעניינת, הסביר לי בן שיחי, יצחק שמו, כי "אתה צריך להבין משהו. לפני שחייל יוצא למלחמה או לקרב מסוים, כשהוא יושב לבטח בשטח הכינוס, אחרי ארוחה כמה ושינה מרעננת, הוא מלא בתחושת שליחות מטורפת. הוא בטוח שהוא הולך לנצח, שהוא הולך להציל את העולם ולשנות את ההיסטוריה. המורל בשמיים והמצב רוח בעננים. הכול נגמר שנכנסים לשדה הקרב. מול עיניך חברים טובים נהרגים, נפצעים, חם לך, אתה מזיע ומלוכלך, אתה רעב, והפחד, אוי הפחד. פחד מוות כפשוטו. אתה רק מתפלל שהסיוט הזה יגמר."

"ההבדל בין חייל טוב, גיבור ואמין לאחד שאינו

יעקב: שלום ר' משה.

בפגישה הקודמת שלנו, שאלת אותי למה הפסקתי להגיע לחבורה, וענתי לך שאני לא נהנה שם. ואז שוחחנו בהרחבה איך אפשר לעשות שהחבורה תהיה מעניינת, נעימה ומועילה. בעקבות אותה שיחה, חזרתי להגיע לחבורה, והתחלתי לקבל ממנה המון המון תועלת. ואני גם שומע מחברים נוספים שהם ממש נהנים להגיע לחבורה, ויוצאים ממנה מוטיבציה בהרבה אוצרות לחיים.

משה: אני שמח מאוד לשמוע על השינוי לטובה, ועל התועלת שאתה וחבריך מפיקים מהחבורה. כה יתן ה' וכה יוסיף, שתינהו הלאה ותקבלו המון תועלת. אני מאמין שעם הזמן, אם תהיו חזקים ועקביים, תשתפרו כל הזמן יותר ויותר, עד שזה יהפוך להיות חלק בלתי נפרד מהחיים שלכם, ולא תוכלו לוותר על זה.

יעקב: בהחלט. ובהקשר הזה בדיק רצינית לשאול, הרי לא כל המשתתפים בחבורה הם באותה רמה ואפילו לא באותו גיל. וזה בהחלט מאתגר, כי כל אחד מביא את נקודת המבט שלו, ולפעמים זה אכן מעורר עניין לשמוע משהו שונה ממני, אבל לפעמים זה משעמם. בפרט כאשר מישהו מתיישב ומתחיל לספר את כל סיפור חייו, וזה ממש מעייף ונותן תחושה חזקה של בזבוז זמן.

האם ישנה נוסחה שתגרום לכך שתמיד יהיה מעניין ומרתק, או שאין מה לעשות, וצריך להיות מוכן לכך שפעם זה מעניין יותר ופעם זה מעניין פחות, לפעמים זה ממש מרתק ולפעמים זה סתם מפגש חברותי או גרוע יותר - שיעור כללי...?

משה: השאלה הזאת קיימת בכל תחום, בישיבות, בכללים, וכמעט בכל סוג של מפגש בין אנשים. דווקא כשמדברים על חבורות, זה יחסית יותר קל, כי לא אמור להיות מדובר בלימוד עמוק, רק בשיחה בין החברים, כך שלא צריך כל כך רמה גבוהה, אבל עדיין ברור שנסאר הבדלים בין האנשים.

בגדול, ברור שהדרך הנכונה היא דרך המיצוץ, דהיינו שהדברים לא יהיו עמוקים מדי, אבל גם לא פשוטים מדי. כך כל אחד ירגיש שיצא עם איזה דיבור או רעיון, וכמובן החכמים יותר יצאו עם יותר עצות ותובנות, והחכמים פחות, יצאו לפחות עם איזשהו נקודה.

שמעתי פעם משפט חכם בשם אחד מגדולי המחנכים. הוא דיבר לגבי מגידי שיעור בישיבה. והרי בכל שיעור בישיבה יש מוכשרים בינונים וחלשים. אמר אותו מחנך, הקו המנחה צריך להיות: שהמוכשרים יצאו עם נקודה של חידוש, הבינונים יבינו לפחות את רוב השיעור, והחלשים יצאו לפחות עם כמה נקודות. וכך גם לגבי החבורה.

ולכן חשוב מאוד שבכל חבורה יהיה אחד שהוא מעין ראש חבורה, שידאג שהחבורה תתנהל בצורה נכונה.

יעקב: מה תפקידו של ראש החבורה? והאם זה לא מאיים על שאר המשתתפים?

שיחת חברים [ד]

משה: חלילה. ראש החבורה אינו ראש ישיבה, לא מגיד שיעור, ואפילו לא משפיע. אלא סוג של גבאי, שאחראי על הסדר של החבורה.

וכגון, אם ממוקדים בנושא מסוים, ולפתע אחד המשתתפים סוטה מהנושא, התפקיד של ראש החבורה הוא להסב את תשומת לבו בצורה עדינה ומכובדת, שאנו עסוקים בנושא פלוני, וכדאי לחזור לשם. אדם נורמלי אמור לקבל את הדברים. כמו כן אם מדברים כמה ביחד, תפקידו של ראש החבורה לומר: חברים, כדי שנשמע את כולם, בבוא נעשה זאת אחד אחד, והוא יכבד כל אחד בתורו להשמיע את דברו.

יעקב: הבנתי. ועדיין אני שואל, מה קורה כאשר הכל לכאורה בסדר; ממוקדים בנושא מסוים, וכל אחד מדבר בתורו, אבל יש מישהו שהסגנון שלו שונה משלי, וקשה לי לשמוע אותו. האם אני אמור להתגבר ולהקשיב לכל אחד?

משה: שמעתי פעם מאחד המשפיעים בברסלב, שחברות אמיתית היא כאשר אתה יודע לדלג על 'הסעיף' של השני. כלומר, לכל אחד ישנם דברים שמנוגדים לטבעו ולאופיו של חברו, ואם אתה מתבצר בריבוע שלך ועושה עסק מכל דבר שמפריע לך אצל השני, לעולם לא תוכל להתחבר באמת לחבר. לכן, אם חשוב לך שיהיה לך חבר אמיתי, אתה חייב להתרגל להתעלם מהנקודות שמפריעות לך בו, ולהתמקד בנקודות שמחברות ביניכם.

יעקב: זה משפט מדהים. כי אכן אצל כל אחד ישנם דברים שאני לא מסכים אתם. וזה גורם לי כל הזמן לפסול אנשים, ואף להגדיר אותם כמשוגעים או גרוע מכך, רק משום שהם אינם חושבים כמוני ולא מתנהגים כמו שאני חושב שצריך להתנהג.

מה עשיתי עד היום, הוא שניסיתי להיכנס לראש שלהם ולהבין אותם, אבל האמת היא כמו שאתה אומר, שהדרך היחידה להתמודד עם השונות בין חברים, הוא בכלל לא להיכנס לראש שלו ולנסות להבין אותו, כי קרוב לוודאי שישנם דברים שהוא חושב אחרת ממני. והדרך היחידה היא פשוט לדלג על זה, ולהסכים לכך שלא בכל דבר אנחנו חושבים ומתנהגים אותו דבר.

משה: ממש כך. וכפי שאומר רבינו (ליקוטי מוה"ר"ן סימן לד) "כי יש בכל אחד מישראל, דבר יקר שהוא בחינת נקודה, מה שאין בחברו". זה לא אומר שהוא חושב כמוני, ואפילו לא אומר שהוא באותה רמה רוחנית כמוני, אבל יש בו נקודה יקרה שאין באף יהודי אחר. ואם אני רוצה לקבל ממנו את אותה נקודה, הדרך היחידה היא להתעלם מהשוני ולקבל ממנו רק את הנקודה הטובה שלו.

יעקב: יש עוד נושא שמציק לי. לפעמים יושבים יחד בחבורה ועוסקים באיזה עניין. ואז מתחיל ממש ויכוח איך להתנהג

בנושא מסוים, וכל אחד מהחברים מביא ראיות לשיטתו. והויכוח הזה מעכיר מאד את האווירה, כיון שכל אחד בטוח בצדקת דרכו. ואמנם בהתחלה זה יכול להיות ויכוח ברוח טובה, אבל עם הזמן זה הופך להיות ממש מריבה, וכבר היה פעם שאחד החברים שמאד נפגע מכך הפסיק להגיע. מה עושים במקרה כזה?

משה: נגעת בנקודה מאד כואבת, שבהחלט יכולה להזיק למרקם של החבורה, ולא רק לחבורה אלא גם לכל קהילה, בית כנסת או אפילו משפחה. כשנכנסים לויכוח איך צריך להתנהג, זה מתכון לאסון. וכדאי מאד מאד לעיין בדברי רבי נתן, שמאריך מאד בעניין בלשונות חריפים וחד משמעיים, בהלכות שומר שכר (הלכה ב' אות א'), ולגודל חשיבות העניין, העתקתי לך אותו במדור 'בית היין'. ונקודת הדברים היא, שלכל אחד יש דרך אחרת בעבודת ה', ואין לשום אחד להתערב בעבודתו של השני, ורק כך יכולים לקבל תועלת זה מזה.

זה מוכח גם מדברי רבינו (בסימן הנ"ל) אודות הנקודה המיוחדת שיש בכל אחד, שהוא מביא לכך מקור מדברי הגמרא שאבא אומנא הייתה לו נקודה מיוחדת שלא הייתה אפילו לרבה, שזאמרו משמים לרבה שאינו יכול לעשות כמעשיו של אבא אומנא, כי באמת העבודת ה' של כל אחד משתנה לפי הנתונים ולפי שורש נשמתו, ולכן פשוט שגם כשרבינו אומר שצריך כל אחד לקבל התעוררות מחבריו אין הכוונה לקבל את ההנהגה עצמה אלא רק לקבל את ההתחזקות והתעוררות מהנקודה של חבריו ולהעבירה לנקודה שלי.

ומילא כשאנו מבינים היטב את הנקודה הזו, מבינים שלא באים לקבל אחד מהשני הנהגות והדרכות מה לעשות, אלא בעיקר חיזוק והתעוררות, וכמובן עצות, שבהם יכולים וצריכים לקבל את הנקודה המיוחדת שיש בכל אחד, כי לכל אחד מאירים הדברים לפי שורש נשמתו, וכשמתוועדים יחד יכולים לקבל חיזוק כזה ועצות כאלו שבשום אופן לא היה יכול לקבל לבד.

ולכן חבורה בשום אופן אינו מקום לויכוחים על הנהגות, ובכלל היה מאוד חזק אצל אנ"ש העניין הזה שלא אומרים לשני מה לעשות אלא רק מאירים לו דעת והתחזקות, והתפקיד של ראש החבורה הוא גם לכונן את העניין הזה שאם רואה שמתחיל להיות ויכוח, עליו לראות לסיים את הדברים באווירה נעימה ולהעביר נושא.

כמובן שכלפי העבר מה שהיה היה, ויש עניין שנתהפך הכל לטובה, וצריך לראות איך אפשר לפייסו וכדומה, אבל כלפי להבא באמת צריך להיזהר בכל הכח שלא יהיה מציאות של ויכוחים בחבורה כי זה גם לא הנקודה וגם מעכיר את האווירה.

כמובן שלא כל משא ומתן הוא ויכוח, ואדרבא משא ומתן הוא הדבר הנפלא ביותר לבידור האמות, אבל כזוהו כבר גולש לפסים של ויכוח זה כבר מסוכן, ובכלל כדאי להימנע מזה ככל האפשר גם לא בחבורה, אבל בחבורה צריך בזה זהירות יתירה.

יעקב: ישר כח גדול. הארת את עיני בכמה וכמה נקודות מעשיות, שבוודאי יובילו את החבורה כמה צעדים קדימה.

טעימה מתורת מוה"ר"ן על הנושא

אמונת חברים

וכמו שהאר"י רבנו זכרנו לברכה לספר ולהפליג בגדל החלוקים בין הצדיקים הגדולים שהיו סמוכים לזמננו, שכלם הם מתלמידי הפעל שם טוב והפגיד ציצ"ל, והיה שלום גדול ביניהם, ואף על פי כן היו מחלקים מאד בדרךיהם, שאף היה נוסע על הפודינה ודרש גרבים וזה ישב בביתו, זה האר"י מאד בתפלה ותפלה לפני התבכה בצעקות ותהלהבות גדול, וזה התפלל בלחש עם הצפור בדרך הקמון, וזה הרבה בתורה יותר וזה הרבה בצדקות ופדיון שבויים, וכיצא בזה שנויים רבים לאין מספר.

אף על פי שכלם ינקו מרב אהד. פי אי אפשר שהיה כלם שוין, כי כל אחד עובד את ה' פפי מדתו וכפי שרש נשמתו. וזה עמר שעשועיו יתפרד שיש **המשך בעמוד ה <<<**

אין שני בני אדם שוים

וזה"ל שם פי באמת הצדיקים והקשרים כל אחד ואחד פנתו רצוי לשם שמים. ואף על פי כן בנדאי דעתם חלוקה זה מזה, פי אי אפשר שהיו דעותיהם שוות לגמרי, פי אין שני בני אדם דומים זה לזה וכשם שמשנים בני אדם בצורותיהם כך משנים בדעותיהם, ועל כן בהכרח שהיה שנויים ביניהם בדעותיהם ודרכיהם והנהגותיהם.

ומיזם בריאת העולם לא היו עדין שני צדיקים וכשרים אמתיים שוים לגמרי בכל תנועותיהם, אף על פי ששניהם הולכים בדרך אחד ויונקים מרב אהד, אף על פי כן יש חלוקים רבים בדרךיהם והנהגותיהם.

בית היין

וכאן נוצר קונפליקט. כי אם מאריכים בווארטים והמחשות וכו', זה נעשה ארוך ומייגע, והילדים מאבדים סבלנות. ואם מוקצרים וממהרים במגיז, מפספסים את עיקר המצוה של הלילה.

בקיצור, אנו מנסים לעשות הכל בשביל הילדים, ובשביל זה טורחים לספר ברחל בתך הקטנה את כל סיפור יציאת מצרים והמכות, ודווקא בגלל זה מאבדים אותם... כי כבר אין להם סבלנות.

האם יש לזה עצה?

שאלה:

בליל הסדר, עיקר הדגש הוא על הילדים.

אנו מצווים 'והגדת לבנך', וכנגד ארבעה בנינים דברה תורה, ובקיצור, הילדים נמי צאים מאד במרכז.

הבעיה היא, שדווקא החלק הקשה ביותר עבור הילדים בליל הסדר, הוא 'מגיד'. כי זה ארוך, ורוב הדברים שאומרים שם, לא מובנים להם בכלל או כמעט בכלל, וזה משעמם אותם.

הרב דן טיומקין

אכן, עיקר מצות הלילה זה סיפור יציאת מצרים, "והגדת לבנך". זה דורש כנה זה דורש ציירתיות.

אנסה לתת כמה עצות, כהצעת הגשה לפני כל משפחה לקחת מה שנראה מתאים.

1. אצל משפחות רבות נהוג, לומר את כל 'המגיד' בבת אחת בלי להרחיב בווארטים בכלל. ולאחר מכן בזמן הסעודה בשולחן עורך - להרחיב בשאלות וסיפורים, דברי תורה ווארטים. כדאי להיות עם יד על הדופק ולא להאריך אם זה על חשבון הקשב של הילדים...
2. הכנה: מומלץ שכולם יחטפו איזו ארוחה קלה (עוף, פירות, ירקות) בשעות אחר הצהריים. אומנם צריך לאכול את המצה לתיאבון, אך אין מצווה להגיע מורעבים ולהריץ את ההגדה במהירות שקרקרי הקיבה מכתיבים את קצב ההתנהלות.
3. יש סגולה עצומה לליל סדר עוצמתו, לשלוח את כל המשפחה, גברים, נשים וטף, למנוחת צהריים ואגירת כוחות לקראת הלילה הגדול בשנה. אחרי כל עבודת ההכנה בחלט מגיע לכם קצת מנוחה במיטה להטעיץ מצברים. לא תמיד זה אפשרי, אבל אם הערכת כוונה זה אפשרי וכדאי.

4. טוב לבקש מראש מכל אחד ממשותפי הסדר שיכין משהו, איזה קטע מיוחד - הצגה, חידה, סיפור, משחק, פירוש יפה על ההגדה. לדוגמה, אפשר לבחור דמות אחת מההגדה ולספר את סיפור יציאת מצרים מנקודת מבטה - נסו להחיות את הדברים כמה שיותר ולהיות צייריים ומפתיעים... העיקרון: ליל הסדר שייך ל-1 ול-8! לא כצופים מן הצד אלא כמשתתפים פעילים.
5. "השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין" - מה המצרים? שלך? - כל אחד יאמר דבר אחד אליו הוא קצת משועבד והיה רוצה להשתחרר ממנו בשנה הקרובה (למשל: הטלפון, העבודה, כסיסת ציפורניים, תשומת לב יתירה למה שהסביבה חושבת עלי וכדומה)...

כדאי גם לבקש מהמבוגרים שבחבורה לספר על "יציאת מצרים" שלהם, ולשתף בחוויה אישית ששינתה את חייהם או נס הצלה שאירע להם. "בצר הרחבת ל" (ליקו"מ תורה קצ"ח). "אבל עברנו את פרעה- נעבור גם את זה".

6. מלמד שהיו ישראל מצוינים שם: פירוש המילה מצוינים - לשון ציון, סימן, נבדל - ולא מעולה. אבל זו הזדמנות נהדרת לתת לכל אחד לבחור מישהו מן המסובים, ולומר לכולם כמה אותו אחד מצוין, פְּמָה ייחודו ואיכותו. בהקשר הזה כדאי גם לשלב פרגונים שבו כל אחד אומר מילה טובה לשני אנשים שסביב השולחן על החלק שלהם בהנחת הליל הסדר (בניקיונות, בישולים, טבילת כלים, עריכת שולחן, קניית וכדו').

7. "וַיִּצְעַק אֶל ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו, וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קֹלָיו, וַיֵּרָא אֶת עַנְיָו וְאֶת צַרּוֹתָיו וַיִּחַן וַיִּצְעַק עַל שְׁמַיִם בְּסַפְרֵים שָׂזוּ עַת רְצוֹן לְתַפִּילָה (ליקו"מ תורה ר"א) והרבה סיפורי ישועות יש על תפילה בעת הזאת, בצעקה פיזית או צעקה בלב. כדאי בשלב זה של ההגדה לעצור ולצעוק לקב"ה שיוציאנו ממצרים ברחמים.

8. כדאי לחלק קליות ואגוזים לקטנים, בזמנו יש גם קוביות שוקולד (פרווה) או שאר תמריצים שיכולים לעזור לתת אוירה נעימה ומתגמלת, שהלילה הזה יזכר בחוויה אמיתית.

9. כתב המש"ב (סי' תע"ז סק"ה בשם הש"ל"ה) ז"ל: "ראיתי מבני עליה שהיו מנשקים את המצות והמרור וכו', והכל לחיוב המצוה, ואשרי מי שעובד ה' בשמחה" עכ"ל. בטח ובטח שאנחנו נדרשים להשרות אוירת שמחה ונינוחות ולא צעקות ולחץ, הלילה. וזו גם מצוה שעוד תמשיך ללוות אותנו כל שבעת ימי הפסח: מצות השמחה, לעשות כל השתדלות להיות שמח וטוב לב!

10. לפני ואחרי הכל - תפילה והתבודדות. לדבר עם ה' יתברך, ולבקש ממנו שזוכה להתנהג בליל הסדר כרצונו, הן עם עצמנו והן עם הילדים, ולמסור אליו את כל התנועות של הלילה הקדוש (שיחות הר"ב), ולאחר מכן להרפות לחלוטין, ולתת לה' יתברך לנהל את הסדר...

מבואר בספרים, שכמו בכל חג, אין מטרתו לוכרזן דברים אלא ששוב מאירים האורות והתיקונים שהיו בזמן ההוא (רמ"ק, והרמב"ל בדרך ה' ח"א פ"א), וזה רמז גם בשרוש המילה 'סיפור', מלשון ספיר והארה, על דרך מה שמוצא בורה על הפסוק (תהילים "י"ט ב'): "תְּשַׁמְּחֵנִי כְּסַפְרֵיךָ כְּפֶדֶת אֵל" - מנהרין בוהרא דספיר, והיינו שעל ידי הסיפור ממשך כל יהודי את ההארות של גאולת מצרים עצמה.

וזה יסוד גדול, להבין שחג לא "עובר", אלא יש כלים שאפשר לקבל בכל חג וחג למי שפותח ליבו לשפע העצום. וכך גם בלילה זה נפתחים אצורות וטללים (פרקי דר"א פל"ג) המאירים את המסוגל לחזק ולהשריש ולהכניס את האמונה בלב, שהרי פסח זמן הרתנו, לא זכר להרות של אז אלא מתחדשת בו חרות, וכמו שסוכות זמן שמחתנו - ולא רק זכר לשמחה של אז.

החג מסוגל להשרש את החרות והאמונה, וככל שמשריש יותר את האמונה על ידי שמספר ביציאת מצרים היה זה משובח כי אין סוף דרגות לאמונה. והוא אומר (במדבר כ"ג כ"ב): "אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרָיִם" - כי בכל שנה ושנה מוציאם כנוכר, ויש בו הארת רצון עליון מיוחדת, שנמשכת כפי ריבוי הסיפור וההודאה שבלילה הזה (ליקו"מ הלכות, הלכות נשילת ידים, וכו').

הרב יהושע מילר

חשוב קודם כל להבין, שהרבה יותר חשוב האיות מאשר הכמות. והרבה יותר קריטי מהאשר להעביר הרבה מידע אבל בצורה קשוחה ועצבנית...

כאשר האוירה מתוחה ועצבנית - בין אם זה משום שההורים תולים המון תקוות בלילה הזה והם לחוצים שזה יצליח, ובין אם זה מתחמת כל מיני בלגנים שנוצרו תוך כדי הסדר - גם העברת המידע נעשית בצורה מתוחה. והתוצאה העגומה היא שבנפש הילד מצטיירת תמונה לפיה כל האמונה, הסיפורים, ויציאת מצרים, זה דבר מעצבן.

הנפש של הילד, אינה יודעת להפריד להבין שהמתח הקיים אינו קשור לסיפור יציאת מצרים, אלא בגלל שהאבא מאוכזב. ולכן, האווירה הטובה איננה תוספת, אלא בסיסית וקריטית.

מה עושים בשביל זה?

קודם כל מבחינה טכנית, כדאי לנסות ולמנוע מראש כל דבר שעלול לגרום לאווירה לא טובה. אם הנושא של מקומות הישיבה הוא רגיש אצל הילדים, כדאי לסכם אתם כמה ימים מראש על מקומות הישיבה, וכן על הצלחות והסכום של כל אחד. כמו כן בערב החג, כדאי מאד שהילדים ישנו היטב, ולא פחות, שההורים ישנו משהו, ואם רוצים באמת, אין זו אנדה...

ומבחינה ערכית, כדאי להכין מראש רעיונות איך להעביר להם את הסיפור בצורה מרתקת ומעניינת, וזה יכול בהחלט להעלות את רמת הקשב והריכוז שלהם. אבל אחרי הכל צריך להוריד ציפיות למינימום ולהגיע עם הרבה גמישות.

בשעת מעשה, חשוב מאוד שנצא מעצמינו, וניכנס לראש של הילד עד כמה יש לו כוח ועצבים לשמוע בצורה נעימה וטובה, ומתי זה עובר את הגבול... וגם אם אני האבא, מאוד מעניין אותי "ההגדה" ותכנתתי להרביץ בהם תורה ויראת שמים... חשוב שנדע איפה הילד... ועדיף לעצור מטר לפני, מאשר סנטימטר אחרי...

יתכן מאד, שבסופו של דבר, גם אם הכנו את עצמינו כראוי, נצליח להעביר רק אחת אחד מתוך מה שהכנו. אבל עדיף אחוז אחד באווירה טובה ונעימה, מאשר מאה אחוז באווירה מתוחה ועצבנית. כי אותו אחוז שנכנס באווירה טובה, יחזק בלבו לטובה לנצח. ומה עם כל מה שהכנת? מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה.

יהי רצון שזוכה עוד השנה לאכול מן הפסחים ומן הזבחים בביאת גואל צדק, אמן.

הרב יחיאל פליסקין

ליל פסח הוא ליל האמונה, ובדאי כל יהודי רוצה לנצל עד תום את ההזדמנות המיוחדת שלנו להשריש אמונה בילדים לכל השנה, ולכל החיים. אלא שצריכים עצות מעשיות כדי שזה יצליח.

למעשה, הפתרון פשוט יחסית.

נביט נא על דברי הרמב"ם (הלכות חמץ ומצה, ז, ב): "לפי דעתו של בן אביו מלמדו, כיצד אם היה קטן או טיפש אומר לו: בני, כולנו היינו עבדים כמו שפחה זו או כמו עבד זה במצרים, ובלילה הזה פדה אותנו הקב"ה ויוציאנו לחירות, ואם היה הבן גדול וחכם מודיעו מה שאירע לנו במצרים ונסים שנעשו לנו על ידי משה רבינו, הכל לפי דעתו של בן".

רואים אנו שמצות סיפור יציאת מצרים מתחלקת אצל כל אבא (כמעט) לפי מספר ילדיו, שעליו לספר לכל ילד לפי הרמה שלו. אם כן, מה יעשה אב שהתברך בילדים רבים בלעה"ר, וכי יעשה שנים עשר לילות סדר?...

ובכן, הניסיון מלמד, שבדרך כלל ניתן לחלק את הילדים לשתי קבוצות: הקטנים, והגדולים.

מיד לאחר 'מה נשתנה', מומלץ שהאב יעזוב להגיע את נוסח ההגדה הכתוב, וימליץ לגדולים לעיין ביתיים בפירושי ההגדה לקראת ה'סיפור' של הגדולים, וזו היא פשוט יספר לילדיו הקטנים את הסיפור, ממש ברמה שלהם. כן, את הסיפור הפשוט והידוע, שהיו עבדים לפרעה במצרים, ועבדו שם בפרך, וצעקנו לקב"ה, והוא הכה את המצרים עשר מכות, עד שיצאו ממצרים, ולכן אנו עושים פסח על שם שפסח הקב"ה, מצה על שם שלא הספיק בצקם להחמיץ, ומרור על שם שמררו חיי אבותינו. אפשר להיעזר בליווי תמונות המצויות בימינו לרוב, וגם הילדים בוודאי יסיפו נופך משלהם, בריבוי המחשות, תנועות וקולות מתאימים.

כן, 'כולנו חכמים כולנו נבונים', ובכל זאת עבודת הלילה הזה היא לחזור לסיפור הפשוט, 'הילדות', שכל יסודות האמונה טמונים בו.

ואם ההורה מרגיש שהוא כל כך חכם, שלא יאה לו לספר "כמו גננת" זה הזמן לבדוק מה קרה לריבוי החכמה שלנו, האם זה לא בא על חשבון האמונה הפשוטה והתמימה. ואולי דוקא הסיפור הזה, שנועד לכאורה עבור הילדים הקטנים, נועד באמת עבור האבא עצמו. אולי זה בדיוק הזמן לחזור אל הילד הקטן שבתוכנו, ולדבר אליו כמו ילד.

והאמת היא שהסיפור הזה לא ידוע, ולא נדוש. הגוונים הדקים שיעלו בליל הסדר תשפ"ב, הרגש המיוחד, הטעם הייחודי של הסיפור הזה, לא היה מעולם, ולא יהיה לעולם. הלילה הזה, רק הלילה הזה, ולא בשום זמן אחר.

ומה לגבי 'הילד הטיפש' שמוזכר ברמב"ם? כמותי בכלל יש הלכה מיוחדת לילד טיפש? האם יש לו ערך מיוחד? כן! כנראה שילל הסדר נועד גם בשביל הילד הטיפש שבתוך תוכנו, החלק של השכל שלנו שהוא מעוות ועקשן, פגוע ועקום, שייציר עבורנו כל ימות השנה בעיות ועקמומיות, עתה בזמן הסיפור - אנחנו נדבר אליו, נפייס אותו, וניישר אותו.

עתה לאחר שסימנו את החלק של הילדים הקטנים, נשלח אותם למשחקיהם, ולהגדות המצויות, בתוספת שקית נדיבה של ממתקים פסחיים, וכעת הזמן לספר לגדולים לפי דעתם, כל אחד לפי מה שחננו הש"ת, להבין ולהרגיש את עומק השעבוד והגאולה, כל שנה באופן מחודש. כך נוכל לקיים את מצות הסיפור, מצוה דאורייתא של לילה אחד בשנה, כדינה וכהלכתה.

הזרעים שאנו זורעים בליל הסדר, ינבטו בעו"ה במהלך החיים. כאשר הילד יעמוד מול נסיונות, קשיים ואתגרים, אז יסודות האמונה שהושרשו בתוכו בלילה הזה, יגידו את דברם, בשקט, בלחש, אף ללא מילים, והם ישיפיעו על כל חייו.

>>> המשך

לו צדיקים וישרים הרבה בעולם, שכל אחד ואחד עושה לו נחת רוח ותענוג ושעשוע מיוחד מה שאין בחברו, שזהו בחינת 'שְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר שֶׁהִם כְּלִילִים מְגֻנְיִן סְגִיאִין'. פי אין הקדוש ברוך הוא עושה שני דברים שזו רק כל אחד יש לו דרך ונתיב כפי שרשו ברוח הגליון. (ליקוטי הלכות חו"מ - הלכות שומר שכר הלכה ב, אות י)

צריך להאמין כל אחד בחברו

אבל הבעל דבר הוא מתגרה ומתקנא בחברות הצדיקים והפְּשָׁרִים ומכניס בהם מחלוקת, ועקר המחלוקת הוא מחמת שכל אחד אינו מאמין בחברו שגם פגנתו ורצונו לשם שמים. אף על פי שאין חברו מתנהג בדרך רצונו, פי הבעל דבר מטעה הלב עד שנדמה לכל אחד שחברו חולק עליו ונוטה מן האמת, פי הבעל דבר הוא נרגז מפרדי אלוף ואיש מדנים לחתור רבי, פי חולק ומסבסב זה בזה והוא בין אחים יפריא.

עד לפעמים יש ששני בני אדם שניהם רוצים רצון אחד, ואף על פי כן יש ביניהם מחלוקת גדול מחמת שכל אחד אינו יודע שחברו רוצה גם בזה, ואינם מתעדים יחד לדבר אחד עם חברו לגלות דעתו ופנימיות רצונו ואמתת זה נדמה לחברו שהוא אינו רוצה בזה, ואמתת זה נעשה ביניהם מחלוקת גדול, עד שאחר כך אפילו פשמונעדים יחד אי אפשר לכל אחד לגלות לחברו פנימיות דעתו ורצונו, פי מחמת הקטטות והפריבות והקפדות שביניהם אין אחד מהם יודע ומבין רצון חברו שפאמת אין שום שנוי ביניהם ודבר זה מצוי כל פעם. (שם)

הרצונות החלוקים - נמשכים מרצון ה'

והפּלֵל, שעקר המחלוקת מחמת שנוי הרצונות וכל זה מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לשדרש הרצון שהוא רצון שברצונות, פי באמת ראי לדעת שכל הרצונות של כל בני האדם אף על פי שיש ביניהם שנויים גדולים, אף על פי כן כלם נמשכין מרצון העליון שאין בו שום שנוי שהוא בחינת רצון שברצונות, רענא דרעיון.

ומי שידע ומאמין בזה בשלמות בנדיא לא יחזיק במחלוקת פי דין את חברו לכף זכות תמיד, פי יאמר בלבו אף על פי שאני יודע בעצמי שפגנתי לשם שמים לגמור מצוה האת החפצי שמים באמת וחברי מעבב מאה, אף על פי כן גם פגנתי לשם שמים, פי יש לו דעה אחרת ונדמה לו שאין זה מצוה כלל או צריכין לעסק במצוה אחרת הגדולה מאת לפי דעתו.

ואף על פי שאני חזק בדעתי מאד ויש לי ראיות והוכחות אמתיות שצריכין להחזיק ביותר בדרך זה ובמצוה האת, אף על פי כן אפילו אם האמת הוא בדעתי. מי יודע מאיזה שרש נמשך יפרי אפשר לפי שרש נשמתו הוא צריך להתנהג בדרך אחר, פי באמת כל הדעות והרצונות נמשכין מרצון העליון רק שאי אפשר להבין זאת. ואם כל אחד יאמר בלבו כן בנדיא יתבטל המחלוקת, פי עקר המחלוקת הוא מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לרצון העליון ששם כלו חד, ושם כלו שלום, פי הכל נכלל באחד. (שם)

שמו של משיח

שמו של מלך המשיח "שר שלום". לכאורה יש לתמוה על זה, פי הלא משיח צדקנו לא בלבד ענין השלום יתקן ויגניס בכל אחד, פי גם יגניס בכל אחד שאר מדות טובות כמו אמת ואמונה וכו', ולמה זה יהיה נקרא שמו הקדוש רק על ענין השלום.

אבל מכל זה אנו רואין רוממות הדבר הזה פי באמת כל גליותינו זה הוא רק מחמת שנאת חנם, ועל כן נתארה ונמשך כל כך פי גלות בכל שאחר הרבן הראשון שהיה מחמת עבודה זרה וכו' לא נתארה רק עד שבעים שנה, וגלות האחרון הזה שנתהוה מחמת שנאת חנם נתארה ונמשך ברובו עצום ומפלג בלי שעור ונרד כל כך. עד שגם הכשר שבפשרים והצדיק שבצדיקים אשר עמד בנסיון באמת, והטה שכם לסבל על תורה ושבירת התאות וכו' ובענין זה גם בהם נפלה שלהבת. (ספר כוכבי אור - ששון ושמחה אות 2)

קנאה ושנאה - קשה מהכל

פי גם בעצם שפלותנו בדור היתום הזה, בגדל ועמק תכלית תכלית דינטא התחלונת שאנו מנחים פעת, עוד לא שב חרון אף היצר מאתנו, ועוד מתגרה בכל אחד כבעס וחמה בקנאה ורדיפת תפוד, בלשון תרע ושנאת חנם, וכל אחד מדמה בנפשו שהוא מבין אמת על חברו, שחברו מתריב עולמות והוא רוצה לבנותם, שחברו כלו שקר והוא כלו אמת.

זה הדבר בעורכינו לתרחיק מהאמת יותר מהכל, שאי אפשר להאריך כל כך בענין זה פי באמת קלנו פצאן תעינו וכו' ולמאי נפקא מינה למרע רחמי פי שומע כל זה יכפה וישמח בככי ותתנונים, כלביא ישאג תפלה וצערקה ושמתה רבה, אולי אולי מכל זה יחבא (ועל גם אנשי פגוסת הגדולה קבעו לנו על זה לביקש ולברך שלש פעמים בכל יום בפרת שים שלום אפילו בשבת יום טוב): (שם אות יא)

סיפורו של אברך בן עליה, החפץ בעילום שמו

הרקע:

נולדתי וגדלתי במשפחה גילה לחלוטין, ללא כל זיקה לחסידות. הורי שליטי"א, בני וורה אמיתיים ומיוחדים, גדלו וחונכו במוסר דות הליטאיים מהטובים ביותר.

בבי שליטי"א ינק את השקפתו ותורתו מראי שי הישובות בהן למד, וחינך אותנו ברוח זו, לאהבת תורה, חשיבות עצומה ללימוד ולעבודת המידות, מתוך יציבות, עקביות והתמסרות. אבי משמש גם כדמות לאנשים רבים, ביניהם אנשי עמל ומעשה, וכבר כילד וכנער צעיר היינו נוהגים, אני ואחי, להתלוות לליו לבתי הכנסת בהם היה נושא דברים, ומי דגיש תמיד את העומק וההיקף הטמונים בכל פסוק ובכל מאמר חז"ל.

נני חושב שכבר אז הפנמתי את הצורך להי בין ולחפש תמיד את העומק והנסתר, ולא להסתפק בנגלה ובמה שנראה מובן כפשוטו.

אחרי גיל בר מצווה, נכנסתי ללימוד ביישי"ק ליטאית. המשגיח בישיבה הוא אדם נעלה ומרומם, משכמו ומעלה, נוהג בשיחותיו לצטט רבות מדברי הרב וולבה זלה"ה ומדברי המשגיח ר' ירוחם ליבוביץ זצ"ל.

אבי גם עודד אותי להקשיב ולקלוט את קו החשיבה הזה, בו יש דגש מרכזי על חשיבה מעמיקה,

התבוננות נפשית פנימית והצמודות לשכל המונחה עפ"י התורה, ומכח זה לבנות עולם ננימי עשיר, כנה ואמיתי, החותר לאמת ודוי חה זיפים או אמת חלקית.

חדד עם זאת, ובמקביל לצמיחה העקבית ביי שיבה ובכח החינוך בבית, תמיד היתה תחושה שמשוה חסר.

אני זוכר את עצמי כנער, ובהמשך כאברך צעיר, מתלונן על השיחות הישיבתיות, שבהן ששנה אריכות גדולה, מנומקת ומלאה במקור רות אודות חשיבותה של התורה/התפילה/לל דבר אחר, ומסתיימת ב"אז צריך להת' חזק בזה". הצורך ברור, לא? אז איך עושים את זה...

חסר בעיצות מעשיות שמגיעות מתוך המי יאות עצמה, ולא מתוארות בכלליות בספי רים, בלט לי מאד כבר אז.

הייתי נוהג לחפש ולקרוא בכל ספר שהזדמן לידי, בניסיון למצוא עוד עיצה ועוד הרחבה בעבודת ה', וביניהם גם את ספר הזוה"ק...

יודעה המעלה הגדולה של ספר הזוהר אפילו בגרסא בעלמא, אז הייתי מנסה להבין לפי יכולתי.

המושגים הקבליים שהוזכרו שוב ושוב סקרנו ומשכו את תשומת ליבי, אך כחינך נאמן של המסגרת זכרתי את האיסור להתחיל בתורת הסוד עד גיל 40...

המפגש:

בין חיפוש אחרי מישוה או משהו שיוכל לכוון אותי יותר לעומק ויותר למעשה, נתקלתי בהודמנות בחוברת "דעה חכמה לנפשך" של הגר"מ מורגנשטרן שליטי"א.

הצצתי בחוברת כלאחר יד, ופשוט נדהמתי. הרגשתי כאילו מישוה מכיר את כל הבעיות ואת כל הקשיים, ונותן להם פתרונות חדים וברורים, מעשיים ומתוך המציאות בעצמה. בשנים ההן, היו מתפרסמים בין היתר גם מאמרים משנת תשס"ו-תשס"ח, בהן היה הגר"מ מואר באריכות נפלאה יסודות בסיסיים בתורת החסידות.

הופתעתי מאד. לא חשבתי מעולם כי אוכל למצוא משהו בתורת החסידות, שעד אז הסתכמה אצלי בסיפורי חסידים בנוסח מוכר (הרבי, מושקה, והפריץ שעושה צרות...) ובספק ליטאי אופייני עד כמה הסיפורים מדויקים וללא תוספת נפח...

במקביל ראיתי כי צדיקים רבים, בפרט מקובלים ספרדים, כותבים בפירוש שבדורינו מותר ואף מצווה וחובה על כל אחד להקדים וללמוד את תורת הסוד. ישנם אף הכותבים כי למחכים עד גיל מאוחר צפוי קושי רב, כאשר יחליטו שהם כבר מוכנים. כידוע, בגיל מבוגר מתעצבת תפיסת העולם של האדם והוא יותר מתקשה לקבל דברים חדשים וגישות חדשות.

הדבר עודד אותי לשוב ולחפש את המענה בתורת הסוד.

הייתי נוהג להציץ מידי פעם בכתבי האר"י, ושם מאד ניכר איך לכל מצווה יש משמעות אדירה, ולכל מילה ופעולה יש תוצאה. חשבתי שאם אהפוך למקובל, אולי אוכל למצוא את המשמעות שכ"כ חיפשתי...

האמת שלא ידעתי בדיוק מה אני מחפש, אך כל הזמן היתה ברקע תחושה של חסר. קושי להיצמד למערכת מחייבת ותובענית, בלי להצליח להרגיש חיבור פנימי ואמיתי, חיפשתי חיבור עם הארה ולא חיבור מתוך מחויבות.

דווקא החינוך שקבלתי, שעודד לחפש עומק ומשמעות, לא נתן לי מנוחה. הרגשתי מוכרח לחפש ולמצוא חיבור פנימי, עמוק ואיכותי.

מצאתי עצמי מברר אודות שיעורי קבלה למתחילים, והתחלתי ללמוד בהשקעה רבה. מצאתי ת"ח חשוב ובר סמכא, והתחלתי להשתתף בשיעור שבועי בתורת האר"י.

בתום שנה ללימודי כבר הרגשתי יודע כל ממש... לא באמת יודע כל, אך חשתי שיש בידי כלים להתקדמות פנימה, אל העולם המופלא של הפנימיות.

המשכתי להשקיע ולהתמיד, במטרה להגיע להבנה מלאה על מערכת התורה והמצוות.

אך עם המשך בעמוד הבא <<<

ומה יגיד אביך? שאלתי. היא בטלה בהינף יד. "הוא ישמח" אמרה. "וחוצמזה, אם זו עבודת ה' שלך, אז מה לעשות!?"

מצאתי את עצמי נוחת, לתוך המולה הגדולה ביותר שהכרתי, ללא כל הכנה, עם מזוודה ביד

ועם מיטה באוהל 5 בלבד...

ראש השנה הזה היחה אירוע מכונן. ההתרגשות הייתה עצומה. לא, לא התפרקתי בבכיות על הציון, ולא עפתי לשמיים או לשום מקום אחר.

כן ראיתי את עם ישראל על כל גווניו, מגיע לצדיק אמיתי, ומביא איתו אבנים וסיד. והצדיק אכן בונה, בלב של כל אחד, בנינים נפלאים.

ראיתי איך נראה ערב ראש השנה, עליו התבטא רבינו "העולם היו רוצים שיהיה להם ר"ה, כפי שאצלכם ערב ר"ה..."

וזה משך אותי בעבותות אהבה.

הבנה וסיכום:

עם השנים פג הרושם הראשוני, גם של ר"ה המרגש ההוא, וגם של ההיכרות הראשונית עם עצותיו של רביה"ק.

מאז הספקתי להפנים הרבה מאד מעצותיו ודעתו של רבינו הקדוש.

לא אוכל לספור את ריבוי הנקודות בהן התעצבה התפיסה שלי, לאור עצותיו ותורתו.

העמוק הרב, המציאותיות והיכולת להביט את כל חולשותיו של אדם בעין האמת,

יחד עם גדלות עצומה ובלתי נתפסת, שינו לחלוטין את התפיסה שלי.

אני חייב לרבינו הרבה מעולמי הפנימי, ומידי שנה, עם צאת ר"ה, מתחילים הגעגועים לשנה הבאה.

אני חושב שכל אדם, שינסה להצמד לתורתו של רבינו, כל אחד לפי מה שמתאים לו, על פי תלמידיו האמיתיים החיים עימו, יוכל לקבל פרספקטיבה עמוקה, מקיפה ויסודית ע עמו, על עובדת ה' שלו, ועל האדם והתורה בכלל - ועל היחס שבניהם בפרט.

ה' יזכור להתקרב אליו ולכל צדיקי האמת, ולזכות להשלים רצון בוראיו כראוי.

שרבי נתן שמע מרבינו, בעת התקרבותו, וזכיתי גם אני להתקרב באמצעותה.

הדברים ששמעתי הפתיעו אותי עד מאד. הרגשתי ממש רעד שעובר בגופי.

גישה חדשה לגמרי למצוות התשובה, נגיעה מדויקת בבעיות המוכרות לכל עובד, שפירות הדמים הפנימית שעובר כל אחד, רצוא ושוב, המתן...

שפע אדיר של מושגים חדשים, מעשיים ומרגשים, נגלה לי בבת אחת.

הרגשתי שכאן נוגעים במציאות עצמה. כאן מכירים את האדם כמו שהוא, ולא פונים אל העטיפות שלו, גם לא הרוחניות שבהן.

החלטתי להגיע שוב, ואת אט נשביתי בקסמו של רבינו הק'...

הבחנתי היטב שהוא מכוון אותי פנימה, עמוק עמוק ויחד עם זאת מעשי.

ועדיין, ליסוע לאומן היה בעיני כמחוץ לתחום לגמרי.

אבל רבינו, כמו שנוהגים לומר, לא מרפה ולא מוותר על אף אחד.

ידעתי אמנם ש"ראש השנה שלי עולה על הכל" אך לא חשבתי שאוכל לשנות תפיסה של שנים רבות ברגע.

גם על עצמי לא האמנתי שאוכל להתרגל לרעיון. אז לבוא עכשיו לאשתי ולהודיע לה ש"אני לרבינו ואשתי לחמותי"? זה היה נראה לי ממש רחוק. ובכלל, איך תגיב הסביבה, והשווער שלקח חתן רגיל ופתאום יגלה משהו אחר..

שלא לדבר על אבי שליט"א שהרעיון ממש זר לו עד היום הזה.

אך רבינו הק' לא ויתר. הוא שלח לי הזמנה אישית אליו, ולא חשב להניח לי...

בתאריך 'א לול, ממש סמוך ונראה לר"ה, שוחחתי עם רעייתי, וסיפרתי על הרושם העז ועל העומק הגדול שנחשפתי אליו. ואז היא אומרת: "אז למה שלא תסיע לאומן לר"ה?"

אם אתה מרגיש שזה מקדם אותך, פשוט קום וסע!

הייתי מופתע מאד. הסיפורים על המניעות מצד המשפחה והאשה הם חלק משמעותי אצל רבים רבים, גם בדור הקודם, ואף אצל ר' נתן עצמו, לא שיערתי שהיא תציע זאת.

התמשכות הלימוד, שוב הופיעה תחושת החסר המוכרת..

המושגים בתורת הסוד הם מופשטים, מלאים בחשבוניות מורכבים, והרגשתי שוב שאיני מצליח לתרגם את המונחים הגבוהים למשהו יומיומי.

ואז נזכרתי בחוברת ההיא. חשבתי שאולי אוכל למצוא תרגום לשפת הנפש, של כל המושגים הגבוהים הללו, וכך להפוך אותם למעשיים.

התחלתי לקרוא את החוברת בעיון מידי שבוע, ממש מכריחה לכריחה.

להפתעתי ראיתי שהגרי"מ מזכיר את ר' נחמן בתואר "רביה"ק".

חשבתי לעצמי כי אם "הרב מורגנשטרן" כמו שנהגנו לכנותו- קבוצת חברים שהתענינו יחד איתו בכתבי- מתבטל אליו בהערצה כ"כ מופלגת, וכפי שנראה מידי פעם- גם שואב ממנו רבים מדבריו,

כנראה יש בזה יותר ממה שהיה, ולא דווקא בתחום הריקוד ברבנות ע"ג מכוניות כאלו ואחרות...

בתחילה היה ממש זר ומוזר בעיני שאנסה להתחבר לזה.

את ר' נחמן היכרתי, כמו רבים אחרים, ממודעות רחוב, סטיקרים, וספרים רבים המונחים בקברי צדיקים כאבן שאין לה הופכין.

מלבד זאת גם ידעתי שהוא מגדיר את עצמו כ"פלא עליון", "נהר המטהר", ועוד כינויים מופלגים. הדבר היה זר לי, ומעולם לא חשבתי שאוכל למצוא בזה משהו.

ההתקרבות:

בחדש אלול אחד, מרובה חיפושים, תהיות ולחצים, נקלעתי לביהמ"ד חסידי. ישבו בקבוצת אברכים ליטאים, והאזינו בריכוז לשיעור. נעמדתי להקשיב, והבחנתי שהם לומדים בסה"ק ליקוטי מוהר"ן.

נזכרתי שאני הלא מכיר את מוהר"ן, ואפילו יודע לצטט דברים בשמו, מתוך העיון בכתבי הגרי"מ..

התיישבתי להאזין לדברים.

הם למדו תורה ו', התורה העוסקת במצוות התשובה. אציין כי זו התורה הראשונה

סיפורי מעשיות

פרק יט

ואמר התם להחכם: אחי, עול [היכנס] לביתי ותעמוד אצלי, ואני אקבץ כל מה שיש לי בקומיץ אחד, וכל ביתי הכול לפניך כרצונך, וישר בעיני החכם, ונכנס לביתו ועמד אצלו.

התם יכול לחיות במקום מצומצם

[א] התם רואה שהחכם סובל מחמת חכמותיו ואינו מרוצה מהאכסניא שלו, ועל כן הוא הולך אליו ומבקש לו, לבוא להכנס אל ביתו, ולגור אצלו, והתם בעצמו ישים את כל חפציו בצד במקום אחד, וכך כל ביתו יהיה פתוח לחכם, ודבר זה מצא חן בעיני החכם.

ובזה בעצמו כבר חידד התם לחכם את הטעות שלו בכך שהוא חייב מקום רחב וגדול לשים חפציו, כי באמת מי שיש לו תמימות טוב לו כמה שיש לו ואינו חייב דווקא מקום רחב, אין לו מחשבות מיותרות המבלבלות אותו בענין האם היה יכול להיות לו יותר טוב.

[ב] וכן בעבודת ה', צריך האדם לשמוח מאוד במה שזכה לקיים ולחטוף איזה מעט טוב, אפילו אם הוא נעל משולשת, ולא לר- דוף את עצמו בכל היום למה היה יכול להשיג יותר - וזה רמז

הרב אברהם יצחק קלצקי

ללכן באמת החכם מצד עצמו אין בו פסול כפי שבארנו בת- חילת המעשה, כי החכם מצד טבעו צריך לרצות להחכים יותר.

אך כל המחשבות של החכם הם טובים רק כאשר הוא חבר של התם, וכיון שהחכם אין לו את בית אביו שנהרב, לכן עיקר תיקונו הוא שיכנס לגור בתוך ביתו של התם, כלומר בתוך מסגרת כללית של שמחת היהדות, שמחה בכך שזכה להיות ייש ישראלי, ובכך ששומר שבת וקורא קריאת שמע וכו', ומי תוך ששמוח בכל מעט יהדות ובכל מעט שזכה להתקרב קצת להשם יתברך, הוא משתוקק להתקרב לעוד [לא להתפשר לומר טוב לי, אלא לעשות עבודה של שמחה וחיות כמה שיש].

יי צימאון בעבודת ה' הוא דבר טוב, אבל כל זה כאשר הצי- מאון הוא מתוך סיפוק והרגשת התקרבות, מתוך מסגרת של שייכות, מסגרת של בית חם, שמתוך כך ממילא רוצה עוד ועוד להתקרב לה'. אבל לא להיפך - צימאון רע', שהוא צימאון שאדם רוצה רק עוד ועוד ואינו נעצר לעולם להתענג בקרבת ה' על ידי מה שכבר זכה (כמובא בליקוטי מוהר"ן סימן עו).

לו התם שהוא יכול להחיות את נפשו גם עם מעט טוב שעשה (עין ליקוטי מוהר"ן סימן נד בענין הקמץ שרומז על אהבה קדושה וכו').

והתם רצה להטיב עם החכם, ומחמת שראה שאין מרוצה מאכסניו, כלומר שאין לו בסיס בריא של חיים טובים, ולכן אמר להכניסו לגור אצלו בביתו, לראות איך אפשר לחיות חיים טובים בתמימות, ואפילו אם ירצה להשאר חכם ולחשוב ולהעמיק במחשבתו, בכל זאת הכל יהיה חכמות בתוך בית של התמימות [כפי שבארנו בפרקים קודמים ענין הבית שהוא השורש של החכמה והשורש של התמימות - כלומר מאיזה נקודת מוצא הוא פועל].

החכמה הוא טוב כאשר גר בתוך בית התם

[ג] כי אין הכוונה בענין התמימות לומר שאין צריך שאיפות גדולות יותר, שהרי גם התם בעצמו נעשה לבסוף חכם גדול, ובודאי שצריך האדם לחשוב איך לעבוד יותר את ה' ואיך להתעלות יותר בעבודת ה', וגם התם בעצמו ידע לבקש דברי מאכל שהוא אוהב ועניני מלבוש שהוא אוהב, אלא שכאשר ראה שאין לו, אזי שמוח בתמימות בכל מה שחנן אותו השם יתברך, ולכן גם כאשר אין לו הרבה מקום הוא יכול להצטמצם להחיות את נפשו גם בקומץ קטן.

על הפרק

אנחנו מבינים, שהמים האחרונים קשים לנו מאוד.

אנחנו מבינים, שעוד קליפת יציבות מתקלפת מהעולם שלנו, וגורמת לנו להרגיש חשופים ומבוהלים.

אנחנו מבינים שזה ניסיון קשה מאוד, הפחד הזה.

וגם יש כותרות מודפסות בעיתון - "צרו צעדינו מלכת בחדרנו", "מחוץ תשכל חרב ובחדרים אימה"

ויותר מכל - "ר' חיים זצ"ל הגן על הדור. כעת נעלמה השמירה".

כל פעם אני מסתכלת מחדש על החלקים של התרגיל של החיים, אבא:

עשית את החיים ארעיים ולא נצחיים

וטבעת בנו את הרצון הקיומי, הרצון לחיות, חזק מכל הרצונות אלמלא טבעת אותו היינו הולכים מכאן בקלות. כמו ילד שהולך הביתה כשהגן שלו נגמר. אבל טבעת אותו בנו חזק ומהודק, ראשוני וגרעיני, שורש לכל הרצונות.

*

לפרפר יש כנפיים. הוא יושב לו ונח על ענף של עץ בגובה עשרים מטר מעל פני האדמה. באה רוח, לא איכפת לו. אם היא תנשוב ממש חזק ותפיל אותו, הוא יפרוש את כנפיו ויעוף משם הלאה. לא יקרה לו כלום.

לידו יושבת חתולה. באה רוח, היא מהדקת את אחיזה אל הענף. אם הרוח נושבת בחוזקה היא נלפתת בכל כוחה. אין לה כנפיים. אסור לה ליפול מעשרים מטר!

באמת לנשמה שלנו יש כנפיים. באמת אם תנשוב בה לפתע רוחך החזקה, היא תעוף ולא יקרה לה כל רע. אבל בחווייה שלנו **בנפש**, היכן שטבעת בנו את האחיזה בחיים, אין לנו כנפיים. אנחנו חייבים להתחזק חזק מאוד. ועוד יותר חזק.

מסוכן ליפול. החיים מלאים דברים מפחידים שעלולים לקרות ואין לנו איך להתגונן. זה לא 'ש' תנוח אל תירא, ותעוף בחזרה'. זה תירא!! ממשוהו רע!! מאוד מאוד תירא!!

אז כשמשימים מדברים אלינו כעת, אנחנו מבינים. זה פשוט וגלוי לכל עין, אפילו ילד מבין.

עובר עלינו פחד גדול. טלטלה עמוקה שבנפש.

חלק מתחושת המוגנות שחשנו כשיצאנו לרחוב, כשגרנו בבני ברק, כשערכנו קניות, כשעלינו לאוטובוס - נשרה. פתאום אנחנו חשופים כמו עובר שנשלף מן הרחם. קשה לו. מבהיל לו. קר לו. מצוקה קשה לו. **הוא צריך הגנה**.

מה הרגשנו קודם? שהכל בסדר

ומה אנחנו מרגישים עכשיו? שלא הכל בסדר

זאת אומרת שכעת יש יותר מציאות?

אמא'לה... איזה פחד!

לא.. בעצם, אם חושבים על זה, קודם היה דמיון אחד, שהתחלף כעת בדמיון אחר.

הדמיון הראשון אמר שאין כל סכנה צפויה לחיים. הם פשוט ימשיכו

הדמיון החדש אמר המצב מסוכן ושברירי. כל רגע יכול לקרות הגרוע מכל

הדמיון הקודם היה נעים ומרדים, הדמיון החדש מבהיל ומזועזע.

ומה אומרת האמת?

האמת מרגיעה. האמת אומרת: "השם מלך, השם מלך, השם ימלוך לעולם ועד"

האמת אומרת: הנשמה שלי מונחת אצלך ביד. שום רע לא יכול לקרות לה. שום דבר לא יכול לפגוע בה. שום איום לא באמת מאיים עליה. מה שלא צריך לקרות לי לא יקרה. אנחנו רואים רובה מכוון לקבוצת ילדים ולא מצליח לירות, 'נתקע לו'. ואנחנו רואים אותו במקום אחר ובאיש אחר, יורה.

יש גיל שבאנו לחיות אותו כאן, ואחר כך נגמר הגן. חוזרים הביתה.

כי האמת שיש לנו כנפיים. האמת שאנחנו בכלל תיירים.

במקום אחר יש לנו אבא ויש לנו בית. הנשמה שלנו גרה בשמיים, היא רק באה לכאן לאיזה זמן.

אבל כשכותבים את הדברים האלה או קוראים אותם, הדם קופא מבהלה.

אתה מבין את הבהלה הזאת, נכון אבא? אתה מכיר אותה. אתה בראת אותה.

אלמלא טבעת אותה בנו היא לא הייתה קיימת. אתה תלת בגרעין הראשון שלנו את האחיזה בחיים. כי הם קדושים, כל רגע ורגע מהם. כי יש להם תכלית. כי הם מסע יקר ונדיד ומופלא המצמיח פירות עילאיים ונצחיים שאין כמותם בכל הרקיעים.

קשה להיות עובר תלוש. מצוקה עמוקה להרגיש לא מוגן.

זה שוסף אותנו כעת כמו גל. זה הניסיון עכשיו, פחד ואימה. וגם ר' חיים הסתלק, ואומרים שאין שמירה.

אז נכון שזכותו העצומה של צדיק גדול פסקה, ויחד עם זאת השגחתך הפרטית לא פסקה, ולא השתנו כללי ההגנה.

אנחנו מוגנים כמו שהיינו מאז נוצרנו ולנצח, כי אנחנו נצחיים. וגם הגוף שלנו, בגד החומר שסופו לבלות, מוגן עד שיבוא זמנו.

לפני שנים ראינתי את הגב' יהודית ויינברג שתח'י. ניצולת פיגוע באוטובוס שהותקף בכניסה לעמנואל. היא נפצעה

בעורק ראשי ברגל ואיבדה דם רב. בשחזור התיק הרפואי שלה כתוב, שאם היתה מדממת עוד שניות אחדות היתה הולכת לעולמה. אני זוכרת שהיא סיפרה לי את הנתון הזה ואני הצטמררת. "אימא'לה, יהודית, רק כמה שניות!"

היא הסתכלה בי במבט מחובר מאוד, מבוגר מאוד, ער וזוכר, ואמרה בפשטות, "אבל זה לא 'אימא'לה', חיה. בידיים של השם שום דבר לא שברירי. אצלו, בועת סבון חזקה כמו יציקת בטון. שום דבר לא קורה ולא יקרה לשום דבר אלא אם כן הוא החליט על כך. אצלו אין הבדל בין שניות לשעות ולדורות".

*

אבל אצלנו בנפש יש הבדל בין הדורות.

היו דורות שהתנסו בניסיונות אחרים, הניסיון שלנו הוא ניסיון הפחד.

היו יהודים שהאמונה מילאה אותם ולא הניחה מקום לפחד. אצלנו הפחד ממלא כל כך שבתחילה אין מקום לאמונה.

משמיים מדברים אתנו היום ואנחנו כן מבינים. שקשה לנו מאוד בטלטלה הזאת. שאנחנו מתנסים באיום קיומי.

ושמבקשים מאתנו כעת בדיוק את מה שעובר עלינו: נפילה פנימית אל חלל פנוי מהשגחה, תהום אינסופית של בעתה, ואז תנועות חתירה נואשות איפה הפתח. מה מחזיר את האוויר. איפה יש רצפה מתחת לרגליים.

תתחזקו, קוראים אלינו כל הרבנים, והם מעולם לא צדקו יותר בבקשה הזאת. זוהי, אכן, משימתנו הקדושה.

להתחזק היכן שנחלשנו, היכן שנפלנו ונבלענו. הבהלה הזאת מתישה. הרגליים נהיות כמו ג'לי, הגוף רופס כמו בובת סמרטוטים. רק לפני רגע דהרת בעליות בחיך והנה אתה נפגע חרדה, מוטל מפונצ'ר בצד הדרך, לא מצליח לזוז.

אז מה עכשיו? עכשיו להתחזק!

עכשיו להיזכר. עכשיו להיאחז.

לא בחיים, אלא בחי החיים.

לא בדמיונות המעמידיים פנים של קודם, אלא בהכרה בוגרת יותר, ערה.

שבאנו לכאן כי נשלחנו. ושנהיה כאן עד סוף השליחות. גדודים של מלאכים מקיפים כל נפש, ולא תיפול מערה משערות ראשו של יהודי ארצה אם לא צריכה ליפול.

קודם אחזתי בחיים בעיוורון, באו היריות ופקחו את עיניי. נשטפתי בהלה גדולה, דופק מהיר, זיעה קרה. צללתי בתהום רבתי של אימה, חיפשתי אחיזה. ואז זוכרת שאני יהודי ויש לי

אבא, ונעשיתי עטוף יותר. מוגן יותר.

קליפה של דמיון התקלפה לי, והתחלפה בחיזוק של אמונה.

השופט העליון פשיטת רגל

נכנסתי למשרד ולחצתי על מתג החשמל. האור הציף את המשרד המסודר, והכאב הציף את הלב. "בפעם האחרונה, חיים", אמרתי לעצמי והצטייה הפנימית הפכה למוחשית.

רפרפתי בעיני על הקלסרים שעמדו בשורה על המדף, ליטפתי קלות את הכיסא המשרדי וידעתי שמחר - מחר כבר לא יישאר כלום מכל העסק המפואר הזה. מחר אני מכריז על פשיטת רגל.

אשמים, זה הדבר שהכי קל למצוא, אבל אני לא חיפשתי אשמים, חיפשתי ישועה. ההפסדים של העסק שהקמתי בעשר אצבעותיי עמדו על מאות אלפי שקלים, וחוזי מפשיטת רגל לא נשארו לי הרבה אופציות.

"עוד נצחק על הימים האלה", ניסתה אשתי לעודד אותי ברגעים שלא היה לי כוח לעודד אותה... א נ ח נ ו ע ו ד נ צ ח ק ??? אם זה לא היה כואב, זה היה מצחיק. מי יכול לצחוק כשמפעל החיים קורס מול עיניך? מי יכול לצחוק כשעשרות נשים עומדים מולך רותחים מכעס ורק מילה אחת בפייהם: כסף?

אין לי טענות אליהם, מה שאני חייב להם, מגיע להם. אבל העובדה שאין לי שום אפשרות לשלם את החובות, וגם עבור הלחם בבית אין לי בדיוק איך לשלם, לא יכולה להיות מצחיקה בשום שלב בחיים. רק לדמוע אפשר מזה.

אספתי את הניירת לתיק גדול, הכנסתי את המחשב לעגלת הקניות שסחבתי איתי, בדקתי אם לא השארתי אחריי מסמכים חשובים ושוב הנחתי יד על המתג. כיבוי אורות סופי.

מחר נשב אצל העורך דין ונראה מה אפשר לעשות עם כל הבלגן הזה.

שופט קשוח

"יונתן", הוא הציג את עצמו והושיט לי יד בטוחה. החזרתי לו יד רועדת. גוללתי בקצרה את קורות חיי, את סיפור העסק שכשל, את ההפסדים ואת עומק הביצה. הוא הקשיב, זרק מדי פעם שאלות ממקדות ושיחק בעט הכסוף שלו.

"תראה", הוא התחיל, "תיקי פש"ר, אני מתכוון - פשיטת רגל - זה לא סיפור פשוט. אני אומר לך מראש שזה משהו שיכול להימרח שנים. הסיפור שלך לא מהקלים בקטגוריה, אבל נעשה הכל כדי שתצא במינימום נזקים".

"בעזרת השם", הוספתי.

"כן, כמובן, בעזרת השם", הוא הנהן.

השארתי את המסמכים בידי ויצאנו משם בתקווה קלושה, אולי זה בכל זאת לא יהיה נורא כל כך. נכרזי על פשיטת רגל, הנושים יקבלו את הציוד שנשאר, בית המשפט יקבע איזוהו הסדר, לא יודע, יהיה טוב.

היה טוב, בטח שהיה טוב. כי אין רע יורד משמים. אבל לא זכינו לטוב הנראה והנגלה, כמו בסיפור של פרעה ויצאיה מצרים. נראה שהשם, השופט העליון, הקשה את לב השופט המחזוי.

עורך הדין שלנו הגיש את הבקשה לפשיטת רגל, והשופט התחיל במסכת דרישות ועיכובים. העורך דין הצליח להגיע להסדר עם העורך דין של הצד הנגדי, והשופט דחה את הפשרה. כל בקשה שהגשנו לאורך שמונה שנים ארוכות, נתקלה בסירוב חד משמעי של השופט.

"דיי", תבקש להחליף שופט אחר", כבר התפרקתי יום אחד באוזני העורך דין הקשוב.

"זה לא אפשרי לצערי", הוא השתתף בכאבי. "הדרך היחידה להיפטר מהשופט בעל לב האבן, זה לבקש לעבור ערכאה גבוהה

המשך בעמוד ד <<<

שאלה

אני ובעלי באים מבתים ליטאים.

וכפי שמקובל אצל הליטאים, ההורים של שנינו החמירו בכל מיני חומרות, כמו לדוגמה: מעשרות, טלטול בעירוב, שמיטה, גנרטור ומים בשבת, וכדומה. ובפרט בכל הנוגע לפסח.

וגם אנחנו בשנים הראשונות לאחר נישואינו נהגנו בחומרות הללו, ואני כשילעצמי מאד אהבתי את זה ונהניתי מזה.

אבל מאז שבעלי החל להתקרב לברסלב, הוא החל לוותר ואף לזלזל בכל החומרות הללו, וטען שאין בהם שום צורך, ולי אישית זה מאד קשה.

מצד אחד אני מבינה אותו, והוא צודק שאין צורך בחומרות ושכך אומר רבי נחמן, ומצד שני אני מרגישה כאילו אני נדרשת לוותר על חלק ממני בעצמי, וגם קשה לי הזלזול שלו.

אשמח לעזרה

תודה

תשובה

שלום וברכה,

ראשית חשוב לחדד נקודה כללית לגבי מה שכתבת.

מהשאלה שלך עולה מציאות לא פשוטה של פער בתפיסה ובחיבור שבינך לבין בעלך. 'מאז שבעלי התחיל להתקרב לברסלב'.. ולא אני. מצב כזה הוא מטבע הדברים טעון ורגיש, ויש להבין שחלק מן השאלות שעולות אינן שאלות אובייקטיביות, אלא סובייקטיביות. כלומר יתכן בהחלט שגם אם בעקבות ההתקרבות לברסלב היה קורה להיפך - ובעלך היה מתחיל להחמיר בחומרות שונות במקום להקל בהן, היית מרגישה כאב ובלבול באותה עוצמה.

עצם השינוי שעובר עליכם קשה מאוד, והפער המתגלה ביניכם מפחיד ומאיים. לא כל כך משנה ממה הוא מורכב - משנה עצם היותו. לכן כשאת מרגישה כאב מול פרט זה או אחר, זכרי שהרגשות הכללית של הפער היא המעצמת את הפחד שלך, יותר מאשר הנושא הספציפי העומד לדיון.

האם מקנן בך חשש שעצם ההתקרבות לברסלב תפחית מיראת השמיים שלו? האם את רואה את השינוי העובר עליו כשינוי חיובי, של התקדמות ועליה בעבודת השם, או שבסתר ליבך נדמה לך שהמהלך הזה מקפל בתוכו ירידה והתקררות? משהו מבין השיטין של השאלה מסגיר מתח, שמא כל המצב התורני של בעלך נכנס להתערערות חלילה, ולא רק בתחום החומרות.

וכעת לגופו של עניין:

דרכו של רבי נחמן מברסלב היא דרך של אמת. הדרכתו למי שמתקרב אליו היא 'העיקר שהכל תלוי בו - לילך בדרך האמת על פי מדרגתו'. לא לקפוץ באוויר מחד, ולא לרדת למטה מאיך.

בעוד שכל השיטות הרוחניות מודאגות מירידה ותומכות בעליה, רבי נחמן מודריך את אנשיו להיזהר מעליה לא אמתית כמו מירידה והידרדרות.

מצוי מאוד לראות אנשים שמקיימים מצוות מתוך גישה של 'מלומדה', ונוהגים מנהגים שונים שאינם אוהזים בהם ואינם

מחוברים מבחינה פנימית כלל למה שהם עושים. מי שמתקרב לרבי נחמן מקבל אצלו מתנה של רצון לאמת וחיפוש אחר אמת. התפילה שלו נהיית ערה יותר, הוא עובד על חיבור של הכוונה הפנימית למעשים שלו, ומתחיל להאמין שניתן למצוא טעם וחיות גם בעשיה הרוחנית היומיומית שאנו מכירים משחר ילדותינו.

מצב כזה של חיות חדשה, עושה בהכרח איזושהו בירור בין מה שהוא בדרגה שלי לבין מה שעדיין אינו בדרגה שלי. מה שאני מרגיש שהוא לפי יכולתי ומידתי אני מתחיל לקיים ביתר חיבור והתעוררות הלב, ומה שאני מרגיש שהוא מדי רחוק ממני, אני מעדיף להניח לו לפי שעה (כמובן רק כשמדובר בחומרה ולא בהלכה מפורשת).

רבי נחמן אינו מזלזל בשום דבר טוב, הוא רק מדריך לאמת. ומי שמתקרב אליו גם הוא לא אמור לזלזל בשום דבר, אלא רק לעבור, באופן ענייני ומדויק, את הבירור האישי שלו לגבי דרגתו האמתית.

אם הלב שלך פתוח להבחין בשינויים הפנימיים החיוביים העוברים על בעלך (בתקווה שאכן עוברים עליו שינויים כאלה. אבל הרי אם לא היה קורה לו משהו אמיתי הוא לא היה מתקרב פתאום באמצע החיים לדרך חדשה! אדם לא יוצא מאזור ההרגל והנוחות שלו לדרך אחרת אם אין שם משהו שמדבר אליו באמת.) תוכלי להבחין ולראות, שהמהלך שהוא נתון בו לא מצביע על התקררות כללית חלילה.

אם, כשאת מביטה בעין אמת, את מבחינה שהוא מתפלל יותר ברצינות ועל כל דבר, מנסה למצוא חיות וטעם בעבודת השם, ולהיגמל מעשייה בדרך של 'מלומדה', את יכולה בלב שקט לסמן את דרכו החדשה של בעלך כעליה רוחנית ולא כהידרדרות. ואז, כשאת רגועה ולא בלחץ, תוכלי לראות גם את הוויתור על החומרות בעין יותר מבינה ופחות שופטת בחומרה. לא מדובר על עיקרי הדין, אלא על הרגלים שעד היום הוא חייב את עצמו לקיים וכעת הוא מעדיף להקדיש את עיקר כוחו לדברים שהם חיוניים יותר עבורו בעבודת השם.

ולסיום:

תני דעתך, המהלך הזה שאת מתארת הוא לא קל. לא לך - הנאלצת להתמודד עם שינויים שלא נבעו מתוכך ואינם מחוברים אלייך בחיבור פנימי, וגם לא לו, שעובר תהליך עמוק ומרגש בבדידות מסוימת, כי עלייך התהליך הזה אינו עובר עדיין.

שניכם זקוקים לחיזוק. מומלץ מאוד שתרכבו להתפלל לקב"ה שיפקח את עיניכם לראות אחד בשני המון המון טוב, שירגיע את הרגשות הקשים שמתעוררים בכם ויאזן את המרחק שנפתח. וגם, במקרים רבים, כדאי לפנות ולהיעזר בשלב הזה של החיים במישהו מבין, שיוכל להיות מעין מתווך בין שניכם ולעזור לכם לפגוש אחד את השני מחדש, לתת אמון ולסמוך זה על זה באמת.

בהצלחה רבה, השם עימכם.

פרק ד' - מסע מפרך

נקודה להתבוננות:

אילו רגשות ומחשבות עולים בי כשאני חושב/ת על ללכת במדבר (הנפשי / זוגי)? האם זה מאיים עלי / משעמם אותי / מפחיד או רגש אחר? האם אני מאמין/ה שההליכה במדבר בלי תוצאות חיצוניות יכולה להיות טובה לי? אם כן, למה ובמה זה יכול להועיל אצלי?

יגעת ומצאת

השני למלך חיפש את בת המלך זמן רב. אנחנו לא יודעים מתי תתמלא מכסת הבקשות והתפילות שלנו. אפילו על משה רבינו מספר המדרש שהשם יתברך אמר לו להפסיק להתפלל בפרשת ואתחנן, לאחר שהתפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות כמניין "ואתחנן". למה שיפסיק להתפלל? כי אם יתפלל עוד תפילה אחת, השם יתברך יהיה כביכול "חייב" להכניס אותו לארץ המובטחת. גם אנחנו מבקשים ומתפללים, מרגישים שאנחנו הולכים במדבר ללא תכלית וסתם מכלים את זמננו. אבל צריך לדעת שלכל דבר יש תכלית. לכל רגע ורגע, לכל התייגעות ואנחה.

הגמרא אומרת (מגילה ו, ב) "יגעת ומצאת תאמין". מה הכוונה? רבים סוברים שההסבר של המשפט "יגעת ומצאת תאמין" הוא הסבר של סיבה ותוצאה - התאמצת? תראה תוצאה! אבל יש רבים שאומרים שהם מתאמצים ולא רואים תוצאות... אם כן, מהי כוונת המשפט?

התשובה היא שהחובה עלינו היא להתייגע, אבל עלינו לדעת שהתוצאה היא מתנה משמיים. היגיעה היא דבר אחד ואילו המציאה היא דבר אחר, שכביכול אינם קשורים. אדם מתייגע ולבסוף מקבל מתנת חיים, כמו מציאה שאדם מוצא לפתע ברחוב.

ההסבר של חז"ל הפוך מההסבר שרבים רגילים אליו. אם כן, נוכל לומר, אם התוצאה היא מתנה משמים - אולי אני לא צריך בכלל להתייגע? חז"ל מלמדים אותנו שההשתדלות שלנו חשובה, מתחילים ב"יגעת" והתוצאה היא מהשם - "מצאת", וזה מה שבונה לנו את האמונה - "תאמין". יש קשר, אבל הוא לא ישיר. אתה צריך להתייגע, והשם יעשה את הטוב האמתי בשבילך.

היגיעה היא ההליכה במדבר. לאורך כל הסיפור מדגיש

וקיה הולך אנה ואנה זמן רב ובמקריית ובשדות וביערים וקיה מבקשה זמן רב מאד.

חיפוש במדבר

יש שלבים בחיים בהם אנו נדרשים ללכת במדבר, בארץ לא זרועה. המדבר הוא מקום בודד ושומם, שם אנו חווים בדידות וחוסר משמעות. הכל נראה אותו דבר, ולעתים נדמה לנו שכעבור שנים ויגיעה רבה הגענו לאותה הנקודה בה התחלנו. ההליכה במדבר קשה ומצריכה הרבה אמונה. אישה שמוצאת את עצמה צועקת על ילדיה בצורה חסרת שליטה ופוגענית, יכולה ללכת לאינספור סדנאות, לשמוע שיעורים על סבלנות ואורך רוח, לתרגל חשיבה חיובית או ללכת לטיפול אישי ועדיין, שוב היא מוצאת את עצמה באותה סיטואציה כאובה בה היא פוגעת בילדיה ולאחר מכן מוטלת לסחרור של שנאה עצמית, רגשות אשמה ויאוש.

מה עזר כל התהליך שעברה אם שוב היא מוצאת את עצמה באותה נקודה? אחד מסודות המדבר הוא שגם אם הנוף נראה אותו דבר, למעשה הוא איננו כזה. אחד החידושים של רבי נחמן הוא שהתקדמות אמיתית מתרחשת דווקא ובעיקר בזמן ההליכה במדבר, ויש משמעות לכל פגיעה.

בניגוד לעולם שלנו שמעריך שינוי דרמטי ומיידי, כאן מדובר על שינוי עמוק ואיטי שנוגד מתוך התמודדות יומיומית ארוכת טווח. מי שמתבונן על עצמו יכול לראות שדווקא לאחר תקופה קשה של התמודדות רגשית או גשמית תגיע תקופה של הבנות ועמקות מחודשת. יש קשר בין החיפוש למציאה, רק שאנו נצרכים לאורך רוח וסבלנות לראות את הפירות.

זהו מהלך של אור וכלי - התמודדות עם קושי יוצרת כלי, אליו נמסך האור בעתו. אור הוא רגע של הצלחה - בקשר זוגי, בעבודת ה', בפרנסה, בנחת מהילדים. לעמוד באור הזרקורים של המציאות ולקטוף מוחיאות כפיים סוערות זה אור; לשהות יום אחר יום עם בן זוג שמפגין אדישות וניתוק, או לראות את עצמך חסרת יכולת להקשיב לילדיך, ולא להפסיק לחפש דרכים ליצור קשר - זה יצירת כלי.

רבי נחמן שוב ושוב - "באשר שאני הולך כל כך זמן רב... והיה הולך זמן רב.. הוא לא פסק מלחפש, הוא לא דיגל על ההשתדלות שלו. להיפך, הוא מתייגע שוב ושוב. בהמשך הסיפור נראה שדווקא הכיסופים והרצונות שלו, הם אלו שיביאו אותו למטרתו המיוחלת, ולא דווקא ההליכה עצמה.

זה לא פשוט ללכת במדבר. פעמים כשאדם מתחיל להתבונן פנימה הוא מגלה שעמום, חוסר משמעות וכאב. ללכת במדבר זה לא להתיאש, זה להסכים לשימון. להסכים לזה שכרגע לא קורה כלום.

האם אני תקוע? יכול להיות שלא לגמרי, יכול להיות שניצנים של שינוי נובטים בתוכך, אבל כך אתה מרגישים. שום דבר לא זז, כלום לא קורה. מדבר.

הנכונות לפגוש את המדבר, הנכונות לעבור דרכו ולהרפות לתוכו היא מתנה אדירה. כתוב בפסוק: "ומְמַדְבֵּר מְתַנְה" (במדבר כא, יח). ישנם פירושים נפלאים ורבים על פסוק זה, אך בפשטות מדובר על כך שהתורה ניתנה דווקא במדבר. יש מתנה במדבר, ויש האומרים - יש מתנה בהמתנה.

ללכת במדבר זה ללכת בתוך הַמְתַנְה. זוהי ללא ספק אחת המשימות הקשות ביותר, אבל הנכונות לסבול את הקושי הזה ולא לנסות לפתור אותו בדרמה, רגש או עשייה חיצונית יכולה להביא את המתנה המיוחלת, את העומק והטוב שנמצא מעבר לשעמום ולייאוש.

"אמר המדבר: אני מדבר וחביב אני שכל טובות שבעולם חבוין בי..". (מדרש רבה שיר השירים פרשה ב פסקה ב) נקודה להתבוננות:

התבוננו פנימה ונסו לראות מהו אותו מדבר שאנו מפחדים לפגוש. האם זו האמונה שאנחנו ריקנים ומשעממים? האם זה הפחד לגלות שבאמת מעבר לכל הרעש אין בי כלום? נסו לשמוע את הקולות האלה לכמה רגעים. איזה סיפור הם מספרים לכם? האם הסיפור הזה הוא אמת, או שהוא נובע מדפוסים שגויים שרכשנו בילדות או בניסיון החיים שלנו? איך יכולים להראות החיים שלנו אם נסכים לפגוש את אותם הקולות בלי לברוח מהם ובלי לדחות אותם?

מתוך הספר 'בוודאי ישנה אהבה', להשיג: 0546510672

נקיון לפסח

חכמית:

מבחינה היסטורית: הרי הגברים גם הם היו באותו הנס!
(יציאת מצרים) אז למה הם משתמטים?

אני לא מבינה מה הולך פה!

מבחינה מעשית: זה פשוט וברור שלגברים יש יותר כח פיזי לעבודה כל-כך מאומצת וכל-כך ממושכת (אצלי, אם לא ידעתם, מתחילים מחנוכה!) לא יעלה על הדעת שאישה תאמץ את גופה ארבעה חדשים ברצף! הרי נאמר: "וחי בהם"! חייב להיות שמהו השתבש במהלך הדורות...

למה כל העומס עלי?

למה כל העול והעבודה עלי?

אם לא הבנתם, אסביר לכם בדיוק את הבעיה.

אתם יודעים שערב פסח עכשיו. כן? לא רק אצלי, חכמית עד מאה ועשרים שנה. גם אצלכם.

מבחינה משפחתית: אותי לימדו שהבעל אחראי על כל העניינים הרוחניים של הבית! והנה המצווה הקדושה הזו איכשהו עברה לידי הנשים!

ואני יושבת וחושבת על המצווה הזו של ביעור חמץ, כלומר של נצנוץ הבית לפסח, ואני לא מבינה למה המצווה היקרה הזו הפילה את רוב רוב כובד משקלה על כתיפיהן הצרות והשחוחות של נשות עמך ישראל. האם הבעלים פטורים ממצווה זו?

מבחינה זוגית: הרי הבעל נועד לומר לאשתו 3 פעמים ביום: כן, גברתי, כלומר אישתי, כלומר אישתי היקרה! איך אפשר לעזור לך?

לא אחת חכמית תשלים עם השערוריה הזו בחיבוק ידיים. יצאתי לחקור את העניין.

מבחינה טבעית: כנ"ל מבחינה הגיונית...

אשתף אתכם בחישובים שלי ואני בטוחה שכל מי שתקרא תסכים איתי (הרי הכתבה מיועדת לנשים בלבד!).

מה עוד?

מישהי כאן מכירה עוד איזו בחינה שלא הזכרת?

אז כדרכי היסודית בדקתי את כל הבחינות:

אני חושבת שבדקנו את כל הבחינות והמסקנה ברורה ומתבקשת.

מבחינה הלכתית: הרי זו מצווה שהזמן גרמא. איך בכלל נכנסו הנשים לתמונה הזו? זה לא אמור להיות קשור אליהן!

אלא שאי שם יש בחינה נוספת. מעצבת. הורסת לי כל חלקה טובה. כל סקר. כל חקירה. כל דרישה. כל בחינה. לבחינה הזו קוראים: תמימה.

מבחינה רוחנית: הרי כל הרעיון של ביעור חמץ זה כנגד החמץ שבלב. תגידו, אתם מכירים איזו אישה עם פירוד חמץ בלב? אני מכירה רק צדקניות טהורות! (וגם אם לא, רוב הנשים בחזקת מתנודות מאכילת קמחים למיניהם ואיך יחדור חמץ לליבן?)

אתם באמת לא חייבים להתייחס אליה. היא הרי לא חכמה כמוני!

מבחינה אידיאולוגית: זה ממש חוסר שוויון להפיל עליהם את כל התיק הזה!

אבל בשם הדמוקרטיה, נאלץ לתת לה את רשות הדיבור.

תמימה:

נשים יקרות! אני רק רוצה לחזק את ידיכן! אשריכן! אתן עוסקות במלאכת קודש! אתן עיקרו של בית! כל אישה מכניסה לבית שלה את הקדושה והשמחה! וגם בערב פסח ה' רוצה אותנו שמחות ורגועות! אז אם את מידי לחוצה מהעבודה ומרגישה שקשה לך מידי, תעשי הפסקה ותבדקי האם את מוציאה חמץ מהבית ומקיימת מצוות ביעור חמץ, או שאת נסחפת להברקת ונצנוץ הבית, משל קיבל זה עתה טופס 4, ורגל אדם טרם דרכה בו.. לא שיש בזה בעיה, מי שאוהבת לנקות ביסודיות וזה משמח אותה - לבריאות. אבל אם זה מביא אותך לעצבות או כעס או קפיצה חלילה, שכל אלה כמובן חמץ גמור! ועליהם נאמר בל יראה ובל ימצא אפילו פירור! אז סימן שאת לא בכיוון... ותזכרי:

מבחינה מתמטית: עשיתי תרגיל מורכב המבוסס על משוואה בחמישה נעלמים. לא אלאה אתכם בפרטים אבל אפרוס לפניכן את התוצאה: כל גוף כאשר הוא מתחלק לשתיים, התוצאה הישירה והמתבקשת היא שכל חלק מתקטן ב%50 ממה שהיה אילולי חילוקו אותו לשתיים. כמה דברים אמורים? אם הבעל שותף בעבודה, האישה נשאת עם 50% פחות ממה שהיתה צריכה לעשות ללא עזרתו! לא ייתכן להתעלם מחישוב כזה!

מבחינה מוסרית: הרי שתינו עמדנו יחד תחת אותה חופה...

מבחינה הגיונית: מה יותר הגיוני מלתת לבעל הוראות וללכת לנוח?

מבחינה לוגיסטית: הרי גם הוא גר בבית הזה בדיוק אותו דבר!

מבחינת ה': העיקר שתהיי בשמחה!!

יותר. אבל כיוון שהתיק שלך מתנהל בבית המשפט המחוזי, השלב הבא יהיה לפנות לבית המשפט העליון. קח בחשבון שמדובר בעלויות עצומות".

רציתי, אבל כיוון שאת המיליונים שלנו השארנו בעסק שקרס, לא הייתה לנו אפשרות לעמוד בעלויות של ניהול התיק בעליון, ונשארו ניצבים ועומדים מול השופט שללקסיקון שלו לא התאפשרה הכניסה למילה 'גמישות'.

את הבקשה הבאה לשופט הגשנו במשותף עם הצד השני. אבל כאילו נכנסה בנפש השופט דיבוק שיודע להגיד רק מילה אחת: "לא". גם את הבקשה הזו הוא דחה על סף.

"מעולם לא נתקלתי בדבר כזה", מלמל העורך דין השני בתימוחן כשיצא מהדין. בתיק הזה שום דבר לא התנהל כמצופה, גם הדברים הכי פשוטים ושגרתיים הסתבכו בצורה מרתקת.

השופט האמתי

"הוא עובר את פרעה", קבעה יום אחד אשתי בתסכול כשספרנו שמונה שנים ארוכות של סחבת. שמונה שנים של הגבלות וקשיים, שמונה שנים של ניסיונות להיחלץ מהבוץ, שמונה שנים של תשלומים לעורכי דין, ואפס תוצאות.

היא צדקה בסך הכל. הוא באמת עבר את גבול הטעם הטוב, אבל גם ליבו היה ביד השם, שופט עליון. ואל שופט לא באים בטענות, אפשר רק להתחנן אליו. וזה מה שעשיתי. התחלתי להתחנן לשופט שבלי רשותו אף אחד לא יכול לקחת מזולתו אפילו גרגר אפונה, ביקשתי ממנו שיציל אותנו ויטה את לב השופט לסבלנו. היו לי הרבה רעיונות כיצד הישועה יכולה להגיע... אבל חיכיתי לראות את ישועת השם.

שלושה ימים לפני פורים עמדנו בפני השלב המכריע. רגע לפני סיום התהליך וסגירת התיק. הפחד מציף אותנו, מה עוד ניסה השופט לסחוט מאיתנו רגע לפני החתימה? מה עוד נצטרך לתת בעד חיים שפויים?

פתחתי את תיבת הדואר וגיליתי מסמך תשובה לבקשה שהגשנו. בתחתית המסמך חתם שופט לא מוכר את שמו.

מי זה?! התפלאתי, אולי זה משהו חד פעמי כי הייתה כאן בקשה דחופה.

הרמתי טלפון לעורך דין, והוא חזר אלי עם תשובה מפתיעה. אכן, השופט היקר שלנו עבר מחלוקה, ואת התיק שלנו קיבל שופט אחר.

מעולם לא חלמתי שאשמוח כל כך בשל חילופי גברא במוסד רשמי כלשהו... יצאתי בריקוד קטן והרמתי עיניים מלאות דמעות הודיה לאבא בשמים.

את הבקשה הבאה שלנו הגשנו בסקרנות ובחשש, מתכוננים רגשית לתהליך ארוך כמוכר לנו מימים ימימה, אבל מספר ימים חלפו והשופט החדש נענה לבקשה בלי לבקש את תגובת כל הצדדים. את זה כבר לא יכולנו להכיל. אחרי כל כך הרבה שנות סבל, גילינו שאפשר גם אחרת - אם רק יודעים למי לפנות ומי השופט האמיתי שמושך בחוטים של בובות בתלת ממד.

התהליך עוד לא הסתיים, אבל הסוף הטוב כבר נראה באופק.

זכינו לחוש שאבא בשמים מציץ עלינו גם כשהכל חשוך מסביב וכמו אומר לנו: ילדי היקרים, אני איתכם. בכל צער וצער שיש לישראל אני עימכם.

והיא צדקה, אשתי. כי אכן אני כבר מסוגל לחייך... למרות הכל.

פי לכאורה קשה: למה אנו צריכים לתפלה, והשם יתברך יודע מהשי בות?

אבל מחמת שהדבור הוא פלי השפע, שפהם מקפלין השפע, כמו שכתוב (דברים א'): "ויברך אתכם פאשר דבר לכם", הינו שהשפע הוא לפי הרחבת הפה, ולפי פלי הדבור כל אחד לפי בחינתו. (ליקוטי מוהר"ן לד)

מתוך הספר 'ששים שיחות שנענו', להשיג בחנויות אור החיים

החזיקו עצמכם ביחד

בסייעתא דשמיא החל המיזם החדש, להקמת

חבורות אברכים

בכל אתר ואתר

בכדי לגבש ולקשר בין החברים

בבחינת איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק

במסגרת החבורות לומדים יחד את הספר 'ליקוטי מוהר"ן' על הסדר
בקצב של כעמוד לשבוע

לצורך כך מודפס ומחולק מידי שבוע קונטרס מיוחד עם ביאורים ועצות על העמוד השבועי

עד כה הוקמו שש חבורות:

בבני ברק, בירושלים, בבית וגן וברמות, בבית שמש בכרמיאל ובעימנואל.

בעז"ה בחודש הקרוב יוקמו חבורות נוספות,
בביתר ובמודיעין עילית

אברך יקר!

אם עדיין לא הצטרפת לאחת מהחבורות, או שטרם הוקמה חבורה באזורך, זה הזמן.
הנך מוזמן לפנות בהקדם להנהלת הארגון, ונשתדל לסייע בכל הנצרך

חזקו ויאמץ לבבכם
כל המייחלים לה'

בשורה משמחת

ענבי הגפן בענבי הגפן

בשעה טובה ומוצלחת מערך השידוכים שעל ידי ארגון הקבצו עבר שדרוג מיוחד
צוות מקצועי של שדכנים ושדכניות יעזרו לכם למצא את זיווגכם
בקלות ובמהירות בס"ד

מערך השידוכים שעל ידי ארגון הקבצו נפתח מתוך מטרה לתת מענה לבחורים ומשפחות
המקורבים לרביה"ק מוהר"ן מברסלב ומעונינים בשידוך כזה

לפרטים והרשמה יש לפנות בטל': 058-329-4993

או במייל: shiduch148@gmail.com

הגדה של פסח 'בקרוב מועדיך'

הגדה של פסח • ספירת העומר
שביעי של פסח • פסח שני

משיעוריו ושיחותיו
של הרה"ח ר' דוד גבירצמן שליט"א

מסע מופלא במשעוליו העתיקים של ליל הסדר מנהגיו ופרטיו
מלווה לכל אורכו בקטעי הכוונה וביאור בשפה ברורה ונעימה
עטוף ברעיונות מתוקים שמקרבים אלינו את כל הרגעים הנשגבים
וצועדים יחד עמנו, שער אחר שער, מעבדות לחירות

מחיר: 65 ש"ח
לפרטים נוספים, נקודות מכירה ומשלוח עד הבית
054-853-7200

לתרומות, השתתפות ורכישה מוקדמת:
עמדות נדרים פלוס < קופת 'כיסופים' < הגדה של פסח